

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ І ЗАВДАННЯ
ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

з дисципліни:

«Бухгалтерський облік (загальна теорія)»

для студентів III курсу денної форми навчання
спеціальності 6.030509 “Облік і аудит”

ТЕРНОПІЛЬ-2016

Методичні вказівки і завдання для проведення практичних занять з дисципліни “Бухгалтерський облік (загальна теорія)” для студентів III курсу денної форми навчання спеціальності 6.030509 “Облік і аудит” // Укладач: к.е.н., доц. Кравчук Н.В. — Тернопіль: ТНТУ, 2016. – 100 с.

Укладач: Кравчук Наталія Василівна

к.е.н., доц. кафедри бухгалтерського обліку та аудиту ТНТУ

Рецензент: Синькевич Надія Іванівна

к.е.н., доц. кафедри бухгалтерського обліку та аудиту ТНТУ

Навчально-методичні матеріали розглянуті і затверджені на засіданні кафедри бухгалтерського обліку та аудиту

протокол № 6 від 12 грудня 2016 р.

Схвалено і рекомендовано методичною радою факультету економіки та підприємницької діяльності

протокол № 4 від 29 лютого 2016 р.

ЗМІСТ

ТЕМА 1. ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ.....	3
ТЕМА 2. ОБЛІК НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ.....	14
ТЕМА 3. ОБЛІК ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ.....	20
ТЕМА 4. ОБЛІК ГРОШОВИХ КОШТІВ	30
ТЕМА 5. ОБЛІК ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ	39
ТЕМА 6. ОБЛІК ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ	49
ТЕМА 7. ОБЛІК ЗОБОВ'ЯЗАНЬ	57
ТЕМА 8. ОБЛІК ПРАЦІ, ЇЇ ОПЛАТИ ТА СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ ПЕРСОНАЛУ	69
ТЕМА 9. ОБЛІК ВИТРАТ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	77
ТЕМА 10. ОБЛІК ДОХОДІВ І ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ	81
ТЕМА 11. ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ	84
ТЕМА 12. ОБЛІК НА ПІДПРИЄМСТВАХ МАЛОГО БІЗНЕСУ	86
ТЕМА 13. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	92

ТЕМА 1. ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

- 1.1. Основи побудови обліку, склад та оцінка основних засобів.
- 1.2. Документальне оформлення руху основних засобів.
- 1.3. Облік надходження основних засобів.
- 1.4. Облік зносу та амортизації основних засобів.
- 1.5. Облік вибуття та ліквідації основних засобів.
- 1.6. Облік витрат на поліпшення основних засобів.
- 1.7. Інвентаризація та переоцінка основних засобів.

Дайте відповіді на питання:

1. Поняття „основних засобів”. Операції з основними засобами як складові інвестиційної та операційної діяльності.
2. Класифікація основних засобів: порядок їх визнання як активу.
3. Оцінка основних засобів.
4. Завдання обліку основних засобів. Первинний облік операцій з основними засобами.
5. Аналітичний облік основних засобів.
6. Синтетичний облік руху основних засобів.
7. Визначення понять „амортизація”, „знос”. Види зносу.
8. Вартість, що підлягає амортизації, об’єкт амортизації, термін амортизації.
9. Методи амортизації згідно П(С)БО 7 „Основні засоби, їх переваги та недоліки.
10. Податковий метод нарахування амортизації.
11. Облік амортизації основних засобів.
12. Класифікація витрат на поліпшення і ремонт основних засобів, завдання їх обліку.
13. Облік витрат на поліпшення і ремонт при господарському способі його проведення.
14. Облік витрат на поліпшення і ремонт при підрядному способі його проведення.
15. Переоцінка основних засобів, порядок її обліку.
16. Поняття оренди та її види.
17. Облік орендованих основних засобів.
18. Облік орендних та лізингових операцій.
19. Інвентаризація основних засобів.

Скласти термінологічний словник:

1. Основні засоби – це ...
2. Оцінка – це ...
3. Визнання активів – це ...
4. Умови визнання основних засобів і нематеріальних активів – це ...
5. Первісна вартість – це ...

6. Залишкова вартість – це ...
7. Справедлива вартість – це ...
8. Амортизована вартість – це ...
9. Амортизація – це ...
10. Прямолінійний метод нарахування амортизації – це ...
11. Виробничий метод нарахування амортизації – це ...
12. Кумулятивний метод нарахування амортизації – це ...
13. Метод зменшення залишкової вартості – це ...
14. Метод прискореного зменшення залишкової вартості – це ...

Рекомендована література:

[3, 6, 14, 15]

Ситуаційні задачі:

Задача 1

Сформулювати зміст господарських операцій та вказати первинні документи на підставі наведеної кореспонденції рахунків.

1. Д-т 104 – К-т 152;
2. Д-т 151 – К-т 631
3. Д-т 131 – К-т 103
4. Д-т 151 – К-т 23
5. Д-т 972 – К-т 106
6. Д-т 153 – К-т 661
7. Д-т 109 – К-т 46
8. Д-т 152 – К-т 631
9. Д-т 23 – К-т 131
10. Д-т 152 – К-т 685
11. Д-т 93 – К-т 131
12. Д-т 107 – К-т 41
13. Д-т 151 – К-т 20
14. Д-т 91 – К-т 131

Задача 2

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи на підставі наведених господарських операцій.

1. Придбано основні засоби у постачальника;
2. Введено в експлуатацію основні засоби.
3. Одержано безоплатно основні засоби від іншого підприємства.
4. Відображено дохід від продажу основних засобів.
5. Нарховано ПДВ на виручку від продажу основних засобів.
6. Отримано у фінансову оренду основні засоби.
7. Відображено уцінку вартості основних засобів.
8. Нарховано заробітну плату робітникам за виготовлення основних засобів.

9. Отримано від засновника основні засоби як внесок до зареєстрованого капіталу.
10. Одержано основні засоби в обмін на готову продукцію.
11. Списано знос ліквідованих основних засобів.
12. Передано безоплатно основні засоби іншому підприємству.
13. Нараховано знос основних засобів виробничого призначення.
14. Прийнято основні засоби в операційну оренду.
15. Віднесено витрати з реконструкції основних засобів на збільшення їх балансової вартості.

Задача 3

Необхідно:

- 1) вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи;
- 2) визначити вартість, за якою оприбутковуються основні засоби.

Інформаційна база:

ТОВ „Антей” придбало у СП „Титан” верстат шліфувальний, який потребує монтажу, на суму 48000 грн., в т.ч. ПДВ. Акцептовано рахунок АТП-2345 за доставку верстату в сумі 600 грн., в т.ч. ПДВ. Передано верстат в цех для монтажу. Використані запасні частини для монтажу на суму 1500 грн. Нараховано заробітну плату робітникам, які виконували монтаж – 900 грн. та проведено відрахування на соціальні заходи від нарахованої заробітної плати згідно з чинним законодавством. Верстат шліфувальний оприбутковано після монтажу як основний засіб.

Задача 4

ТОВ „Соло” отримало безоплатно від ПАТ „Волинь” міні-пекарню К4-КО700. Первісна вартість – 178000 грн., знос – 21000 грн. За монтаж пекарні сплачено ПП „Онiкс” – 6000 грн. в т.ч. ПДВ.

Вкажіть кореспонденцію рахунків та первинні документи.

Задача 5

АТ „Мрія” отримало вантажний автомобіль в обмін на готову продукцію на суму 120000 грн. від ТОВ „Муза”. Собівартість реалізованої продукції склала – 75000 грн..

Вкажіть кореспонденцію рахунків та первинні документи.

Задача 6

Згідно з накладною №45 ТОВ „Експрес” продало верстат, який було придбано у заводу „Верстат” та введено в експлуатацію в минулому році: первісна вартість верстату – 80000грн., нарахована сума зносу за весь строк використання – 14000 грн., ціна продажу (в т.ч. ПДВ) – 90000грн.

Вкажіть кореспонденцію рахунків та первинні документи.

Задача 7

В результаті підмиву ґрунтовими водами підлягає зносу частина водопровідних мереж. Первісна вартість частини мережі, що ліквідується – 57000грн. Сума зносу мережі на момент ліквідації склала 55% від первісної вартості. Понесено наступні витрати на розбирання: нараховано заробітнуплату – 8000грн., проведено відрахування на соціальні заходи. Оприбутковано труби водопровідні на суму 7000 грн.

Вкажіть кореспонденцію рахунків, первинні документи та визначіть фінансовий результат від ліквідації частини водопровідних мереж.

Задача 8

ТОВ „Челсі” передає безоплатно ПАТ „Тріада”: 1) кондиціонер – первісна вартість – 10000грн., знос – 3400 грн.; 2) принтер – первісна вартість 8000грн., знос – 15%.

Вкажіть кореспонденцію рахунків та первинні документи.

Задача 9

Первісна вартість верстату універсального дорівнює 30000 грн., ліквідаційна вартість – 2000 грн., строк корисного використання – 4 роки.

Визначити суму амортизації верстату за кожний рік експлуатації та відобразити її нарахування в обліку: 1) за прямолінійним методом; 2) за методом зменшення залишкової вартості; 3) за методом прискореного зменшення залишкової вартості; 4) за кумулятивним методом; 5) за виробничим методом, якщо протягом 4-х років експлуатації верстату планується виготовити продукції: за 1-й рік – 2100шт., за 2-й рік – 2500шт., за 3-й рік – 2300шт., за 4-й рік – 2600шт..

Задача 10

ПАТ „Сімона” здійснило наступні витрати для поточного ремонту легкового автомобіля: 1) списано запасні частини – 2300 грн.; 2) витрачено паливо – 500 грн.; 3) нараховано зарплату за проведення ремонту – 2500 грн.; 4) проведено відрахування на соціальні заходи згідно з чинним законодавством.

Вкажіть кореспонденцію рахунків та первинні документи. Визначіть вартість проведеного поточного ремонту автомобіля.

Задача 11

Вкажіть кореспонденцію рахунків та первинні документи на основі наведеного Реєстру господарських операцій.

Інформаційна база:

Реєстр господарських операцій ПАТ „Агат” за березень ц.р.

№ оп.	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1	Списано на роботи з модернізації обладнання цехів основного виробництва: – матеріали – запасні частини	40000 10000

	– будівельні матеріали	25000
2	Нараховано зарплату працівникам за виконання робіт по модернізації обладнання	45000
3	Проведено відрахування на соціальні заходи згідно з чинним законодавством (22% від оп. 2)	?
4	Списано фактичні витрати по модернізації обладнання на збільшення первісної вартості основних засобів	?
5.	Виплачено зарплату працівникам за виконання робіт з модернізації обладнання	?

Задача 16

Вкажіть кореспонденцію рахунків та первинні документи на основі наведеного Реєстру господарських операцій.

Інформаційна база:

Реєстр господарських операцій будівельного підприємства „Модерн” за серпень ц.р.

№ оп.	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1	Придбано матеріали для будівництва, в т.ч. ПДВ	12000
2	Відображено суму податкового кредиту щодо ПДВ	?
3	Списано матеріали для потреб будівництва	10000
4	Нараховано зарплату робітникам, зайнятим будівельними роботами	16000
5.	Проведено відрахування на соціальні заходи згідно з чинним законодавством (див. оп. 4)	?
6.	Введено в експлуатацію збудований об’єкт	?

Задача 17

Первісна вартість основного засобу складала 80500 грн., нарахований знос – 35700 грн., справедлива вартість – 89000 грн.

Вкажіть кореспонденцію рахунків та первинні документи. Визначіть вартість основних засобів після проведення переоцінки.

Задача 7

ПАТ „Аміго” списує старі меблі, вирішивши замінити їх новими – офісними. Первісна вартість меблів – 26000 грн., нарахований знос – 21000 грн.. Списані меблі продано за 3600 грн. в т.ч. ПДВ з оплатою готівкою.

Вкажіть кореспонденцію рахунків та первинні документи. Визначіть фінансовий результат від продажу меблів.

Задача 8

ПАТ „Морсервіс” для виконання спеціального замовлення виготовило власними силами спецоснастку. Витрати склали, грн.: матеріали – 12600, запчастини – 1760, комплектуючі – 900, зарплата – 2860. Відрахування на

загальнообов'язкове державне соціальне страхування розрахувати по діючим ставкам. Виготовлення було розпочате і завершене в квітні.

Провести розрахунок первісної вартості спецодягу. Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи.

Задача 9

ТОВ „Альбатрос” для виконання замовлення придбало спецодяг. При цьому оплачено за інформаційні послуги, пов'язані з пошуком потрібної спецодягу – 600грн., в т.ч. ПДВ, відрядні працівникам з метою укладення договору і отримання спецодягу – 516 грн., вартість бензину на доставку власним автомобілем – 154 грн.. Вартість спецодягу по рахунку постачальника – 7200грн., в т.ч. ПДВ.

Провести розрахунок первісної вартості придбаного об'єкта малоцінних необоротних матеріальних активів. Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи.

Задача 10

Вкажіть кореспонденцію рахунків та первинні документи.

Визначіть необхідні суми на підставі наведеного реєстру господарських операцій ПАТ „Агат”.

Дані для виконання:

Реєстр господарських операцій ПАТ „Агат” за березень ц.р.

№ оп.	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1	Оприбутковано науково-технічну літературу від СП „Горизонт”	3600
2	Передано в експлуатацію науково-технічну літературу	3600
3	Нараховано знос на науково-технічну літературу (50%)	?
4	Сплачено СП „Горизонт” за науково-технічну літературу	?

Задача 11

Первісна вартість принтера складає 2400 грн., в т.ч. ПДВ. Термін використання 5 років, при цьому ліквідаційна вартість дорівнює 0.

Визначити щомісячну суму амортизації принтера за прямолінійним методом, відобразити кореспонденцію рахунків.

Задача 12

На підставі наведеного Реєстру господарських операцій вкажіть кореспонденцію рахунків та первинні документи. Визначіть необхідні суми в орендаря і орендодавця.

Інформаційна база:

ПрАТ „Авангард” (орендодавець) та ТОВ „Орта” (орендар) уклали договір операційного лізингу. В операційний лізинг на 5 років передано

будівлю, балансова вартість якої склала 828000 грн., первісна вартість – 1300000грн., ліквідаційна вартість – 300000 грн.

Реєстр господарських операцій ПрАТ „Авангард” за 1-й місяць ц.р.

№ оп.	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1	Нараховано знос на основні засоби, передані в операційний лізинг (за місяць)	?
2	Нараховано лізинговий платіж (з ПДВ)	40800
3	Відображено суму податкового зобов'язання щодо ПДВ	?
4	Списано витрати від надання майна в лізинг	?
5.	Списано доходи від надання майна в лізинг	?
6.	Нараховано податок на прибуток, 18%	?
7.	Списано суму податку на прибуток на фінансовий результат	?
8.	Визнано прибуток	?
9.	Отримано на поточний рахунок лізинговий платіж від ТОВ „Орта”	?

Реєстр господарських операцій ТОВ „Орта” за 1-й місяць ц.р.

№ оп.	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1	Відображено вартість отриманого майна на позабалансовому рахунку	?
2	Нараховано належну до виплати суму лізингового платежу	?
3	Відображено суму податкового кредиту щодо ПДВ по лізингу	?
4	Погашено заборгованість перед АТ „Авангард” по лізинговому платежу	?

Задача 13

Вкажіть кореспонденцію рахунків та первинні документи на основі наведеного Реєстру господарських операцій.

Інформаційна база:

Реєстр господарських операцій ПАТ „Агат” за березень ц.р.

№ оп.	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1	Списано на роботи з модернізації обладнання цехів основного виробництва: – матеріали – запасні частини – будівельні матеріали	14000 11000 12500
2	Нараховано зарплату працівникам за виконання робіт по модернізації обладнання	21500
3	Проведено відрахування на соціальні заходи згідно з чинним законодавством (ЄСВ – 22%)	?
4	Списано фактичні витрати по модернізації обладнання на збільшення первісної вартості основних засобів	?
5.	Виплачено зарплату працівникам за виконання робіт з	?

Задача 14

ТОВ „Омега” оголосило статутний капітал в розмірі 800 тис. грн. Засновники внесли в рахунок поповнення статутного капіталу наступні внески: 1) Минько О.І. – верстат – 40000грн., будівлю цеху – 200 000грн., калькулятори – 1000 грн.; 2) Голов І.Д. – легковий автомобіль – 140000 грн., вантажний автомобіль – 70000грн.; 3) Козачок М.І. – грошові кошти – 109000 грн., виробничі запаси – 160000грн., комп’ютери – 80000грн.

Вкажіть кореспонденцію рахунків та первинні документи.

Тестові завдання:

1. Предмети вартістю до 6000грн. та строком експлуатації понад рік у податковому обліку враховуються:

- а) як основні засоби;
- б) як малоцінні необоротні матеріальні активи;
- в) як елемент запасів;
- г) на рахунках основних засобів або необоротних матеріальних активів, в залежності від межі вартості для основних засобів, що визначена підприємством.

2. По якій вартості, згідно П(С)БО, повинні оцінюватись у обліку і звітності основні засоби і інші матеріальні активи?

- а) первісній і залишковій;
- б) залишковій і відновлювальній;
- в) по справедливій вартості;
- г) первісній і балансовій залишковій з врахуванням затрат на оновлення і покращення основних засобів.

3. На яких рахунках враховуються основні засоби і інші необоротні матеріальні активи?

- а) 10,11,13;
- б) 10, 11, 12;
- в) 10, 11, 12, 13;
- г) 10, 11.

4. Що розуміють під справедливою вартістю основних засобів?

- а) залишкову вартість;
- б) відновлювальну вартість;
- в) ринкову вартість;
- г) балансову залишкову з урахуванням витрат на оновлення основних засобів.

5. Яким документом оформляється зарахування основних засобів на баланс підприємства?

- а) актом прийому-передачі;
- б) накладною;
- в) рахунком-фактурою;
- г) іншим документом.

6. Які з наведених необоротних активів відносяться до виробничих основних засобів?

- а) „ноу-хау”, товарні знаки;
- б) основні засоби будинку відпочинку підприємства;
- в) комп'ютери учбового закладу, спортивні споруди.
- г) будівлі, споруди, робочі машини, транспортні засоби.

7. До якої межі залишкової вартості нараховується амортизація основних засобів в обліку?

- а) до досягнення балансової вартості групи нульового значення;
- б) до досягнення балансової (залишкової) вартості менше 10 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- в) протягом всього періоду експлуатації;
- г) до досягнення балансової вартості групи менше 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

8. В якому випадку не змінюється первісна вартість основних засобів?

- а) при передачі в оперативну оренду;
- б) при реконструкції об'єкта;
- в) при індексації;
- г) при модернізації

9. Які витрати, пов'язані з експлуатацією або поліпшенням стану основних засобів, включається до їх балансової вартості?

- а) витрати на ремонт і оновлення;
- б) витрати на ремонти: поточний і капітальний;
- в) витрати на модернізацію, реконструкцію або якісне удосконалення;
- г) капітальний ремонт і витрати на модернізацію, реконструкцію.

10. За рахунок чого покриваються збитки від безкоштовної передачі основних засобів?

- а) за рахунок статутного капіталу;
- б) за рахунок нерозподіленого прибутку минулих років;
- в) за рахунок собівартості виробленої продукції;
- г) за рахунок фінансових результатів поточного року.

11. Хто дає дозвіл на продаж основних засобів виробничого призначення на підприємстві?

- а) керівник підприємства;
- б) міністерство або фонд державного майна;
- в) фіскальна служба;
- г) керівник підприємства разом з місцевою адміністрацією.

12. Як визначається сума стягнення з винуватця недостачі основного засобу, якщо він установлений?

- а) як залишкова вартість об'єкта;
- б) як залишкова вартість + ПДВ;
- в) як сума матеріальної шкоди, яка визначається за формулою: $M_{ш} = [(B_{в} - A) * I_{інф} + ПДВ + A_3] * 2$;
- г) балансова залишкова вартість за вирахуванням зносу.

13. Які із перелічених об'єктів основних засобів не являються об'єктами амортизації?

- А) вивіска на будівлі магазину;
- Б) збірник нормативних актів по бухгалтерському обліку;
- В) сканер;
- Г) земельна ділянка під будівлею.

14. Який метод амортизації не використовується для нарахування амортизації основних засобів згідно П(С)БО 7?

- а) метод зменшення залишкової вартості;
- б) метод прискореного зменшення залишкової вартості;
- в) кумулятивний;
- г) метод прискореного прямолінійного списання.

15. По якому методу амортизації згідно П(С)БО 7 амортизація основних засобів визначається діленням амортизованої вартості на очікуваний термін експлуатації об'єкта?

- А) прямолінійний;
- Б) виробничий;
- В) метод прискореного зменшення залишкової вартості;
- Г) кумулятивний.

16. Згідно П(С)БО 7 нарахування амортизації по новому методу у випадку зміни очікуваного способу отримання економічних вигід починається:

- а) з місяця, в якому об'єкт введений в експлуатацію;
- б) з місяця, наступного за місяцем вибуття об'єкта;
- в) з місяця, наступного за місяцем прийняття рішення про зміну методу амортизації;
- г) з кварталу, наступного за кварталом, в якому об'єкт став придатним для корисного використання.

17. Який із перерахованих методів є найбільш прийнятним для амортизації автомобіля, що розвозить готову продукцію покупцям?

- А) прямолінійний;
- Б) метод зменшення залишкової вартості;
- В) кумулятивний;
- Г) виробничий.

18. В яких випадках припиняється нарахування амортизації для об'єкту, що ремонтується?

- А) у всіх випадках, оскільки коли об'єкт ремонтується, він не експлуатується;
- Б) тільки при капітальному ремонті;
- В) на час зупинки об'єкта від ремонту не має значення;
- Г) Ваша відповідь.

19. Що являється об'єктом аналітичного обліку витрат на ремонт?

- А) вид продукції;
- Б) об'єкт основних засобів;
- В) замовлення;

Г) частина об'єкту основних засобів, що підлягає ремонту.

20. В якості орендодавця можуть виступати:

- а) тільки юридичні особи;
- б) тільки фізичні особи;
- в) і юридичні, і фізичні особи.
- Г) тільки резиденти України.

21. Об'єкти, передані в операційну оренду:

- а) переходять на баланс орендатору;
- б) залишаються на балансі орендодавця;
- в) не враховуються орендатором на позабалансовому рахунку;
- г) немає правильної відповіді.

22. Орендатор обліковує об'єкти, отримані в операційну оренду, на рахунку:

- а) 01 „Орендовані необоротні активи”
- б) 10 „Основні засоби”
- в) 11 „Інші необоротні матеріальні активи”
- г) 12 „Нематеріальні активи”.

ТЕМА 2. ОБЛІК НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

- 2.1. Основи побудови обліку, склад та оцінка нематеріальних активів.
- 2.2. Документальне оформлення руху нематеріальних активів.
- 2.3. Облік надходження та вибуття нематеріальних активів.
- 2.4. Облік зносу та амортизації нематеріальних активів.
- 2.5. Особливості обліку гудвілу.

Дайте відповіді на питання:

- 1. Поняття, визнання і класифікація нематеріальних активів.
- 2. Оцінка нематеріальних активів.
- 3. Документування операцій з нематеріальними активами.
- 4. Аналітичний облік нематеріальних активів.
- 5. Синтетичний облік надходження нематеріальних активів.
- 6. Облік вибуття нематеріальних активів.
- 7. Амортизація нематеріальних активів: порядок нарахування і облік.
- 8. Особливості оцінки та обліку гудвілу.

Скласти термінологічний словник:

- 1. Нематеріальні активи – це ...
- 2. Авторське право – це ...
- 3. Промисловий зразок – це ...
- 4. Ноу-хау – це ...
- 5. Гудвіл – це...

Рекомендована література:

[3, 6, 14, 15]

Ситуаційні задачі:

Задача 1

Визначити, які об'єкти відносяться до нематеріальних активів, провести їх класифікацію у відповідності із групуванням, прийнятим в Плані рахунків.

Відповідь оформити у вигляді таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Класифікація нематеріальних активів

Субрахунок рахунку 12	Об'єкт	Вартість

Інформаційні дані:

№ п/п	Найменування	Сума, грн.
1	Плата за державну реєстрацію підприємства	800
2	Ліцензія на здійснення будівельної діяльності	2000
3	Торговий патент	2000
4	Ліцензія на здійснення торгівлі алкогольними напоями	1500
5	Право користування майном	1200
6	Право користування брокерським місцем на фондовій біржі на рік	12000
7	Зарплата працівників бухгалтерії за розробку програми автоматизації бухгалтерського обліку	7000
8	Затрати по сертифікації нової продукції (отриманий сертифікат якості)	1000
9	Кошти, оплачені фірмі „Bosch” за право використання на протязі 3 років торгового знаку	3000
10	Плата за перереєстрацію установчих документів у зв'язку із збільшенням зареєстрованого капіталу через прийом нового засновника	3000
11	Право користування на протязі 5 років будівлею складу (річна сума амортизації 120000грн.)	?
12	Витрати по виготовленню печатки та штампу підприємства, оплачені фірмі „Графіка”	1000
13	Програма автоматизації бухгалтерського обліку „1С:Бухгалтерія 8.0”	4000
14	Оплачені витрати по установці програми автоматизації бухгалтерського обліку „1С:Бухгалтерія 8.0”	500
15	Оплачені витрати по навчанню персоналу роботі із програмою автоматизації бухгалтерського обліку „1С:Бухгалтерія 8.0”	900

Задача 2

Підприємство „Флора” отримало кредит в розмірі 20000грн. під договір купівлі-продажу певного товару у великому асортименті. За рахунок кредитних коштів було здійснено передоплату за спеціальну комп’ютерну програму „1С:Торгівля” на суму 4000грн. Комп’ютерна фірма надала підприємству консультаційні послуги щодо встановлення програми на суму 720 грн., в т.ч. ПДВ. Нараховано проценти за користування позикою – 600грн.

Вкажіть кореспонденцію рахунків та первинні документи. Визначіть первісну вартість придбаного нематеріального активу і зарахуйте його на баланс.

Задача 3

ТОВ „Лікувальнакосметика” розробило рецепт виготовлення бальзаму для стимуляції росту волосся. Витрати на дослідження склали: заробітна плата – 14000 грн.; відрахування на соціальне страхування (розрахувати по діючим ставкам); витрати на збір і обробку трав – 2480 грн.; витрати на отримання біологічно активних добавок із крові великої рогатої худоби – 12000 грн. (витрачені біопрепарати); мед – 680 грн., амортизація лабораторного устаткування – 940 грн.; електроенергія – 400 грн.; накладні витрати – 3400грн..

Рецепт запатентований. Витрати на патентування: плата за подачу заявки в Держпатент – 1000 грн., проведення експертизи – 240 грн., за видачу патенту – 54 грн.. Об’єкт поставлений на баланс по вартості, що дорівнює сумі витрат на патентування.

Провести розрахунок первісної вартості об’єкта нематеріальних активів. Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи.

Задача 4

Заповнити відомість аналітичного обліку (табл. 2.2.) нематеріальних активів. Вказати документи – підстави для записів на рахунках.

Таблиця 2.2

Відомість аналітичного обліку нематеріальних активів

Найменування нематеріальних активів	Сальдо на початок	Надійшло	Вибуло	Сальдо на кінець

Дані для виконання:

ПП „Електрон” мало на початок місяцю наступні об’єкти нематеріальних активів:

1) програму по автоматизації бухгалтерського обліку „1С:Бухгалтерія” – 7000 грн.;

2) товарний знак – 8500 грн.;

3) право на винахід – 2500грн.;

4) ноу-хау – 14000грн..

За поточний місяць поступили об’єкти:

1) право на оренду приміщення під склад – 3000 грн.;

2) право на фірмову назву – 9000 грн..

Через зменшення корисності було списано:

1) програму „1С:Бухгалтерія” – 7000грн.;

2) право на винахід – 2500 грн..

Задача 5

Підприємство отримало ліцензію на виготовлення одягу в обмін на власний автомобіль і сплатило додатково 4000 грн. Справедлива вартість автомобіля – 135000грн.. його балансова вартість – 132000грн., знос – 1200грн..

Яка собівартість отриманої ліцензії? Відобразити операції по надходженню об'єкта нематеріальних активів.

Задача 6

В якості внеску до зареєстрованого капіталу ТОВ „Капріфоль” внесено автомобіль – 150000грн., право на користування товарним знаком на два роки – 6880грн., право користування будівлею владу на 5 років (річна сума амортизації – 4930грн.).

Відобразити операції по надходженню нематеріальних активів.

Задача 7

ПАТ „Механічний завод” реалізувало в серпні поточного року ПП Попову А.В. право на використання технології антикорозійного покриття емностей, придбане у Інституту промислових технологій. Первісна вартість об'єкта нематеріальних активів – 60000 грн.. Амортизація нараховувалась прмолінійним методом на протязі півтора року. Очікуваний строк експлуатації, запланований ПАТ „Механічний завод”, склав 6 років. Актив реалізований за 72000 грн., в т.ч. ПДВ.

Відобразити операції по реалізації об'єкта нематеріальних активів.

Задача 8

ТОВ „Дипломат” продає програмне забезпечення, яке йому належить. Первісна вартість – 50000грн., сума накопиченої амортизації – 30000грн. Ціна продажу – 35000грн., в т.ч. ПДВ.

Вкажіть кореспонденцію рахунків та первинні документи. Визначіть фінансовий результат від продажу нематеріальних активів.

Задача 9

Керівництво „Комп'ютер-центр” вважає, що програма автоматизації бухгалтерського обліку через моральне старіння не відповідає більше критеріям визнання активу. Вирішено здійснити списання застарілої програми і придбати нову версію. Первісна вартість програми – 6000грн.. Запланований строк корисного використання склав 3 роки. Програма знаходилась в експлуатації 2 роки. В кінці першого року були здійснена дооцінка залишкової вартості програми на суму 600грн.

Відобразити операції по ліквідації об'єкта нематеріальних активів.

Задача 10

Нарахувати амортизацію нематеріальних активів ПрАТ „Дніпро” за вересень ц.р. прямолінійним методом та відобразити її в обліку.

Дані для виконання:

Розрахунок амортизації нематеріальних активів ПрАТ „Дніпро” за вересень ц.р.

№ з/п	Найменування нематеріальних активів	Строк корисного використання	Первісна вартість об'єкту, грн.	Сума амортизації за вересень, грн.
1.	Право користування брокерським місцем	1	7500	?
2.	Сертифікат якості продукції, що виробляється	2	1400	?
3.	Програма автоматизації бухгалтерського обліку	4	7200	?

Задача 11

ТОВ „Фікус” придбало ПАТ „Лебідь” на аукціоні за 2600 тис. грн. Справедлива вартість активів підприємства „Лебідь” на дату придбання склала: основні засоби – 1000 тис. грн., виробничі запаси – 600 тис. грн., рахунки в банках – 400 тис. грн.; справедлива вартість зобов'язань на дату придбання – 900 тис. грн.

Відобразити в обліку виникнення гудвілу. Оприбуткувати на баланс підприємства-покупця активи та зобов'язання підприємства, що придбається як цілісний майновий комплекс. Скласти журнал реєстрації господарських операцій.

Задача 12

ТОВ „Фікус” придбало ВАТ „Лебідь” на аукціоні за 900 тис. грн. Справедлива вартість активів підприємства „Лебідь” на дату придбання склала: основні засоби – 1000 тис. грн., виробничі запаси – 600 тис. грн., рахунки в банках – 400 тис. грн.; справедлива вартість зобов'язань на дату придбання – 900 тис. грн.

Відобразити в обліку виникнення гудвілу. Оприбуткувати на баланс підприємства-покупця активи та зобов'язання підприємства, що придбається як цілісний майновий комплекс. Скласти журнал реєстрації господарських операцій.

Тестові завдання:

1. Які з наведених необоротних активів відносяться до нематеріальних активів?

а) „ноу-хау”, товарні знаки;

- б) основні засоби будинку відпочинку підприємства;
- в) комп'ютери учбового закладу, спортивні споруди.
- г) будівлі, споруди, робочі машини, транспортні засоби.

2. По якій вартості, згідно П(С)БО 8, повинні оцінюватись у обліку і звітності придбані нематеріальні активи?

- а) первісній;
- б) залишковій і відновлювальній;
- в) по справедливій вартості;
- г) первісній і балансовій залишковій з врахуванням затрат на оновлення і покращення нематеріальних активів.

3. На протязі якого періоду амортизуються нематеріальні активи, якщо строк їх корисного використання визначити неможливо?

- А) 2 років;
- Б) 5 років;
- В) не більше 20 років;
- Г) не більше 10 років.

4. Який із методів нарахування амортизації не застосовується для об'єктів нематеріальних активів?

- А) прямолінійний спосіб;
- Б) метод зменшеного залишку;
- В) пропорційно обсягу продукції;
- Г) законодавством не передбачено обмеження у виборі метода амортизації підприємством.

5. Які записи на рахунках бухгалтерського обліку необхідно зробити на суму нарахованої амортизації, якщо нематеріальні активи використовуються при виробництві трьох видів продукції?

- А) Д-т 92 – К-т 133;
- Б) Д-т 23 – К-т 133;
- В) Д-т 97 – К-т 133;
- Г) Д-т 91 – К-т 133.

6. Що використовується в якості оцінки при формуванні первісної вартості нематеріальних активів, що надійшли в зареєстрований капітал підприємства?

- а) ринкова вартість;
- б) грошова оцінка, узгоджена із засновниками;
- в) регульована державою ціна;
- г) експертне заключення оцінщика.

7. До нематеріальних активів не відноситься:

- а) право користування;
- б) право на товарний знак;
- в) право на спадщину;
- г) авторський гонорар.

8. Якими записами на рахунках бухгалтерського обліку відображається безкоштовна передача об'єктів нематеріальних активів?

- А) Д-т 15 – К-т 69

- Б) Д-т 15 – К-т 74;
- В) Д-т 12 – К-т 42
- Г) Д-т 15 – К-т 42

9. Підприємство придбало авторське право на програмний продукт. Які бухгалтерські записи будуть зроблені при оприбуткуванні даного програмного продукту підприємством?

- А) Д-т 12 – К-т 63;
- Б) Д-т 10 – К-т 63;
- В) Д-т 15 – К-т 63;
- Г) Д-12 – К-т 15.

10. Чи пред'являється ПДВ бюджету до відшкодування при оплаті понесених раніше витрат по придбанню нематеріальних активів?

- А) не пред'являється ніколи;
- Б) пред'являється;
- В) відшкодовується шляхом нарахування амортизації;
- Г) не пред'являється, так як був пред'явлений раніше.

ТЕМА 3. ОБЛІК ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

3.1. Основи побудови обліку, класифікація та оцінка матеріальних оборотних засобів.

3.2. Документальне оформлення руху виробничих запасів.

3.3. Бухгалтерський облік надходження запасів (умови постачання, організація складського обліку).

3.4. Бухгалтерський облік списання запасів.

3.5. Особливості обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів.

3.6. Оцінка запасів на дату балансу.

Дайте відповіді на питання:

1. Поняття, визнання і класифікація активів.
2. Первісна оцінка запасів.
3. Оцінка запасів на дату балансу.
4. Оцінка вибуття запасів.
5. Системи обліку запасів (постійний і періодичний облік).
6. Документальне оформлення надходження і витрачання запасів.
7. Поняття, визнання і класифікація зобов'язань .
8. Аналітичний облік запасів.
9. Синтетичний облік надходження запасів.
10. Синтетичний облік вибуття запасів.
11. Інвентаризація запасів: порядок проведення і обліку.

12. Особливості обліку МШП.
13. Облік тари.
14. Облік переоцінки запасів.
15. Поняття та класифікація готової продукції.
16. Характеристика рахунків обліку готової продукції.
17. Порядок формування первісної вартості готової продукції.
18. Документування господарських операцій пов'язаних з рухом готової продукції.
19. Порядок організації аналітичного обліку готової продукції.
20. Бухгалтерське відображення операцій пов'язаних з рухом готової продукції.

Скласти термінологічний словник:

1. Запаси – це ...
2. Сировина і матеріали – це ...
3. Паливо – це ...
4. Будівельні матеріали – це ...
5. Запасні частини – це ...
6. Метод ФІФО – це ...
7. Метод середньозваженої собівартості – це ...
8. Метод ідентифікованої собівартості – це ...
9. Метод середнього відсотка торговельної націнки – це ...
10. Тара – це ...
11. Переоцінка – це ...
12. Готова продукція – це ...
13. Прибутковий ордер – це ...
14. Акт про приймання матеріалів – це ...
15. Накладна-вимога на внутрішнє переміщення матеріалів – це ...
16. Лімітно-забірна картка – це ...
17. Картка обліку руху матеріалів – це ...

Рекомендована література:

[1, 3, 5, 6, 14, 15,]

Ситуаційні завдання:

Задача 1

Необхідно:

- 1) скласти кореспонденцію рахунків за наведеними господарськими операціями за липень ц.р. та вказати первинні документи.
- 2) визначити процент ТЗВ та списати на виробництво відповідну суму, якщо початкове сальдо на 31-ше червня ц.р. по рахунку 201/куп. „Сировина й матеріали” – 1980 грн.; по рахунку 201/ТЗВ – 520грн.;

3) визначити фактичну собівартість матеріалів

Дані для виконання:

Реєстр господарських операцій підприємства „Орбіта” за липень ц.р.

№ оп.	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1	Від постачальника надійшли матеріали (розрахунок не проведено)	18000
2	Відображено заборгованість перед АТП-18 за доставку матеріалів	500
3	На поточний рахунок надійшли кошти від дебіторів	8200
4	Погашено частину заборгованості перед постачальником з поточного рахунку	5500
5	Нараховано заробітну плату робітникам за розвантаження матеріалів	2000
6	Проведено відрахування на соціальні заходи згідно з чинним законодавством:	?
7	Списано матеріали на виробництво за цінами постачальників	10000
8	Визначено суму ТЗВ та списано за призначенням	?

Задача 2

На основі наведених у таблиці 3.2. даних визначити собівартість придбаного, реалізованого та залишку матеріалу „Цемент” на кінець місяця, застосовуючи метод його оцінки при вибутті за ідентифікованою собівартістю. Цемент реалізовувався за ціною 1200грн./т з ПДВ. 16.01. реалізовано цемент із залишку на початок місяця, а 24.01. – із надходження 18.01.

Таблиця 3.2

Відомості про рух матеріалів за звітний період

Показник	Кількість, т	Ціна за 1т, грн.	Загальна вартість, грн.	Залишок на кінець дня, т
Залишок на 01.01.	80	1126	90080	80
Придбано 12.01.	100	1410	141000	180
Реалізовано 16.01	60			120
Придбано 18.01.	40	970	38800	160
Реалізовано 24.01	30			130
Залишок на кінець місяця				

Задача 3

Визначити фактичну собівартість двох видів виготовленої продукції і відхилення від договірної вартості (економія або перевитрати) за місяць. Скласти бухгалтерські проводки на оприбуткування продукції по обліковій ціні

і списанню відхилень фактичної собівартості від облікової на підставі наведених даних (табл. 3.3.)

Таблиця 3.3

Фактична собівартість готової продукції

№ п/п	Показники	Виріб „А”	Виріб „Б”
1	Незавершене виробництво на початок місяця	14500	2130
2	Незавершене виробництво на кінець місяця	12700	17200
3	Дебетовий оборот по рахунку 23 „Виробництво”		
	А) матеріали	38900	46400
	Б) заробітна плата	9400	11600
	В) відрахування на соціальне страхування	3384	4176
	Г) збитки від браку	756	944
	Д) загальновиробничі витрати	7520	9280
	Всього		
4	Фактична собівартість продукції	–	–
5	Облікова ціна виробу	4600	5500
6	Виготовлення виробів, шт.	14	15
7	Облікова вартість випущеної продукції	?	?
8	Відхилення фактичної собівартості від облікової	?	?

Задача 4

Зробити бухгалтерські проводки та визначити собівартість оприбуткованої готової продукції.

Дані для виконання:

Підприємство по основному виробництву за звітний місяць мало такі витрати:

№ оп.	Зміст господарської операції	Сума, тис. грн.
1	Витрачено на виробництво матеріали	150000
2.	Нарахована заробітна плата робітникам за виготовлення продукції	400000
3	Згідно з чинним законодавством проведено відрахування на соціальні заходи (див. оп.2)	?
4	Нарахована орендна плата за поточний місяць	3260000
5	Відображена сума ПДВ по орендній платі	?
6.	Нарахована амортизація виробничих основних засобів	1500000
7	Списано розподілені загальновиробничі витрати на витрати виробництва	100000
	Разом	?

Залишок незавершеного виробництва на початок місяця становить 4466 тис. грн., на кінець місяця – 9384 тис. грн.

Задача 5

За супровідними документами поставку матеріалів передбачено на суму 6000грн. (крім того ПДВ). При прийманні матеріалів встановлено недостачу з вини постачальника ТОВ „Гранд” на суму 300грн. (крім того ПДВ). Поставку проведено без передоплати. Претензію покупця АТ „Промінь” задоволено, матеріали допоставлено в кількості, зазначеній в рахунку-фактурі й договорі.

Складіть журнал реєстрації господарських операцій та вкажіть первинні документи.

Задача 6

Вкажіть кореспонденцію рахунків та первинні документи на підставі наведених господарських операцій:

1. Оприбутковано виробничі запаси, що надійшли від постачальника;
2. Оприбутковано виробничі запаси, придбані підзвітною особою за грошові кошти.
3. Оприбутковано виробничі запаси як внесок до зареєстрованого капіталу.
4. Оприбутковано повернені з виробництва виробничі запаси.
5. Оприбутковано безоплатно одержані виробничі запаси.
6. Виявлено лишки запасів в результаті інвентаризації.
7. Відпущено зі складу запаси для виробництва продукції.
8. Списано запаси для загальновиробничих потреб.
9. Використано запаси для адміністративних потреб.
10. Списано запаси для забезпечення витрат зі збуту продукції.
11. Відпущено зі складу виробничі запаси для капітального будівництва власними силами.
12. Списано облікову вартість реалізованих виробничих запасів.
13. Оприбутковано запаси, одержані в результаті обміну на неподібні за справедливою вартістю.
14. Відображено заборгованість перед постачальниками за одержані МШП.
15. Переведено МШП до складу товарів.
16. Відпущено зі складу МШП для виробничих потреб.

Задача 7

Скласти бухгалтерські записи по господарським операціям за березень на підприємстві „Аміго”, розрахувати суму ТЗВ, що відноситься до витрачених матеріалів двох різних облікових груп. При цьому розрахунок сум ТЗВ на запаси, що надійшли провести пропорційно їх вартості по договору.

Дані для виконання:

Реєстр господарських операцій підприємства „Аміго” за березень

№ п/п	Зміст операції	Сума, грн.
1	Акцептований рахунок АТП за доставку тари і будматеріалів (цемент) на склад підприємства: всього на суму, в т.ч. ПДВ	1800
2	Оприбуткована на склад тара, що поступила по договору від	

	підприємства „Тетрапак”: всього на суму, в т.ч. ПДВ	12000
3	Оприбуткований на склад цемент, що поступив по договору від підприємства „Консоль”: всього на суму, в т.ч. ПДВ	9000
4	Нараховано робітникам за розвантаження матеріалів	1400
5	Нараховано органам соціального страхування від зарплати робітників за розвантаження матеріалів	?
6	Нараховано підприємству „Пегас” за посередництво при купівлі тарних матеріалів: всього на суму, в т.ч. ПДВ	720
7	Списані матеріали: – тара на основне виробництво – будматеріали на загальнопромислові потреби	5000 1500

Задача 8

На швейній фабриці 10.10.ц.р. оприбутковано 300м тканини для пошиття верхнього одягу по ціні 625грн. за 1м. 15.10. оплачений рахунок за тканину на суму 187500грн., в т.ч. ПДВ – 31250грн.. 25.10. придбану тканину 10 м продано своїм робітникам по ціні придбання (з ПДВ) з наступним утриманням вартості тканини із заробітної плати.

Скласти коерспонденцію рахунків та вказати первинні документи.

Задача 9

Сформулювати зміст господарських операцій і вказати первинні документи.

1. Д-т 20 – К-т 631;
2. Д-т 91 – К-т 20;
3. Д-т 20 – К-т 377;
4. Д-т 93 – К-т 20;
5. Д-т 20 – К-т 372;
6. Д-т 947 – К-т 20;
7. Д-т 20 – К-т 36;
8. Д-т 15 – К-т 20;
9. Д-т 99 – К-т 20;
10. Д-т 943 – К-т 20;
11. Д-т 92 – К-т 20;
12. Д-т 20 – К-т 46;
13. Д-т 23 – К-т 20;

Тестові завдання:

1. Якщо ви хочете підвищити рентабельність продукції в умовах інфляції, який варіант оцінки вибуття запасів виберете?

- А) ФІФО;

- Б) середньої вартості;
- В) нормативних затрат;
- Г) Ваша відповідь.

2. Яким чином буде визначатися собівартість запасів на кінець звітного періоду, якщо підприємство використовує метод періодичної інвентаризації?

А) собівартість одержаних запасів мінус залишок запасів на кінець звітного періоду.

Б) собівартість отриманих запасів мінус собівартість реалізованих на протязі звітного періоду запасів.

В) собівартість запасів призначених для реалізації, мінус собівартість реалізованих на протязі звітного періоду запасів.

Г) немає правильної відповіді.

3. Згідно П(С)БО 9 правило нижчої із оцінок може використовуватись до запасів:

а) тільки на індивідуальній основі;

б) тільки для подібних одиниць чи взаємозамінних одиниць запасів.

в) на основі класифікації запасів (готова продукція, незавершене виробництво і т.д.)

г) немає правильної відповіді.

4. При оплаті рахунку-фактури постачальника за одержані в цьому місяці на склад підприємства матеріали робляться бухгалтерські записи на рахунках бухгалтерського обліку:

а) Д-т 63 – К-т 31;

б) Д-т 20 – К-т 31;

в) Д-т 371 – К-т 31;

г) не можна точно відповісти на це питання (не вистачає вихідних даних).

5. На якому субрахунку відображається оприбуткування поступившого від постачальника палива?

А) 201 „Сировина і матеріали

Б) 202 „Покупні напівфабрикати і комплектуючі вироби”

В) 203 „Паливо”

Г) 204 „Тара і тарні матеріали”.

6. Який рахунок дебетується при перерахуванні коштів транспортній організації за наступну доставку матеріалів?

А) 20 „Виробничі запаси”;

Б) 63 „Розрахунки з постачальниками і підрядниками, субрахунок;

В) 377 „Розрахунки з іншими дебіторами”;

Г) 371 „Розрахунки за виданими авансами”.

7. На який рахунок відносяться запасні частини, витрачені при капітальному ремонті токарного станка, виконаного господарським способом цехом допоміжного виробництва?

А) 15 „Капітальні інвестиції”;

Б) 23 „Виробництво”;

В) 91 „Загальновиробничі витрати”

Г) 92 „Адміністративні витрати”.

8. Якими бухгалтерськими записами на рахунках бухгалтерського обліку відображається недостача матеріалів (понад норми природнього убутку), виявлена при прийомі вантажів від транспортної організації?

А) Д-т 947 – К-т 63

Б) Д-т 374 – К-т 20

В) Д-т 374 – К-т 63

Г) Д-т 20 – К-т 374.

9. На якому субрахунку визначається результат від реалізації матеріалів?

А) 702 „Дохід від реалізації товарів”

Б) 719 „Інші доходи від операційної діяльності”

В) 712 „Дохід від реалізації інших оборотних активів”

Г) 791 „Результат основної діяльності”

10. Якими бухгалтерськими записами на рахунках бухгалтерського обліку відображаються безоплатно отримані матеріали?

А) Д-т 20 – К-т 42;

Б) Д-т 20 – К-т 719;

В) Д-т 20 – К-т 746;

Г) Д-т 20 – К-т 69.

11. Групування витрат по статтям калькуляції застосовується для:

а) калькулювання собівартості продукції;

б) прийняття управлінських рішень;

в) заповнення форм фінансової звітності;

г) контролю і регулювання.

12. Групування витрат на постійні і змінні застосовують для:

а) калькулювання собівартості продукції;

б) прийняття управлінських рішень;

в) заповнення форм фінансової звітності;

г) контролю і регулювання.

13. При групуванні витрат за елементами до окремого елемента витрат не відносяться:

а) матеріальні витрати;

б) основна заробітна плата виробничих робітників;

в) амортизація необоротних активів;

г) відрахування органам соціального страхування.

14. При групуванні витрат по калькуляції до окремої статті калькуляції відносяться:

а) матеріальні витрати;

б) витрати на оплату праці;

в) відрахування органам соціального страхування;

г) загальновиробничі витрати.

15. Які витрати виробничого підприємства будуть постійними?

А) витрати матеріалів на виробництво продукції;

Б) заробітна плата робочих-підрядників, зайнятих виготовленням продукції;

В) амортизація основних засобів (нарахована по виробничому методу);

Г) заробітна плата робітників апарату управління цехом.

16. Вибір позамовного або попередільного методу обліку витрат на виробничому підприємстві залежить від:

а) структури підприємства;

б) специфіки технологічного процесу;

в) асортименту випущеної продукції;

г) рішення адміністрації підприємства.

17. Застосування простого методу обліку витрат неможливе, якщо:

а) незавершене виробництво відсутнє або його обсяг незначний;

б) підприємство випускає один вид продукції;

в) цикл виробництва недовготривалий;

г) технологічний процес поділений на декілька етапів (переділів).

18. В залежності від підходу до постійних виробничих витрат методи калькулювання можна класифікувати на:

а) позамовний, попередільний;

б) калькулювання за повними витратами, калькулювання за змінними витратами;

в) калькулювання фактичних витрат, калькулювання стандартних витрат;

г) по вказаній ознаці методи калькулювання не класифікуються.

19. Під калькулюванням витрат нормативним методом розуміють виділення таких витрат:

а) витрат, непов'язаних із обсягом виробництва;

б) витрат-відхилень;

в) витрат, що не відносяться до об'єкту калькулювання;

г) планових витрат.

20. Собівартість продукції при калькулюванні змінних витрат включає:

а) прямі матеріальні, прямі трудові, інші прямі;

б) прямі матеріальні, прямі трудові, інші прямі, змінні загальновиробничі;

в) прямі матеріальні, прямі трудові, інші прямі, змінні загальновиробничі, змінні адміністративні;

г) прямі матеріальні, прямі трудові, інші прямі, змінні загальновиробничі, змінні адміністративні, змінні збутові.

21. Собівартість продукції при калькулюванні позамовним методом згідно П(С)БО 15 „Витрати” включає:

а) прямі матеріальні, прямі трудові, інші прямі, загальновиробничі;

б) прямі матеріальні, прямі трудові, інші прямі, змінні загальновиробничі;

в) прямі матеріальні, прямі трудові, інші прямі, розподілені загальновиробничі;

г) прямі матеріальні, прямі трудові, інші прямі, нерозподілені загальновиробничі;

22. Що із переліченого являється регістром аналітичного обліку витрат, що дозволяє розрахувати собівартість одиниці продукції в цехах допоміжного виробництва:

- а) відомість 5.1.;
- б) журнал 5;
- в) карточка аналітичного обліку витрат;
- г) головна книга.

23. Яким чином оцінюють залишки незавершеного виробництва на кінець звітного періоду?

- А) по плановій собівартості;
- Б) по сумі фактичних витрат по формулі: незавершене виробництво на кінець періоду=незавершене виробництво на початок періоду+витрати на виробництво за період–собівартість готової продукції;
- В) по нормам прямих витрат плюс інші витрати в процентах від суми прямих витрат;
- Г) по плановим цінам.

24. Залишки незавершеного виробництва не будуть відображені:

- а) в журналі;
- б) в карточці аналітичного обліку витрат;
- в) в Головній книзі;
- г) в балансі.

25. На рахунку 26 „Готова продукція” готова продукція може обліковуватися:

- а) як по фактичній виробничій собівартості, так і по нормативній (плановій) собівартості;
- б) тільки по фактичній виробничій собівартості;
- в) тільки по нормативній (плановій) собівартості;
- г) немає правильної відповіді.

26. Фактична собівартість продукції кожного виду розраховуються в:

- а) відомості випуску готової продукції;
- б) карточці аналітичного обліку витрат;
- в) журналі 5;
- г) карточці складського обліку готової продукції

27. Яким первинним документом буде оформлена операція „Здана із цеху на склад готова продукція”?

- а) прибутково-видаткова накладна;
- б) акт прийому-передачі;
- в) карточка складського обліку готової продукції;
- г) товарно-транспортна накладна.

28. Повна собівартість реалізованої продукції визначається як:

- а) підсумок виробничої собівартості реалізованої продукції, адміністративних витрат і загальновиробничих витрат;
- б) підсумок виробничої собівартості і загальновиробничих витрат;
- в) результат від вирахування з виробничої собівартості продукції залишків незавершеного виробництва;

г) підсумок виробничої собівартості, адміністративних витрат та витрат та витрат на збут.

29. Готова продукція в поточному бухгалтерському обліку оцінюється за:

- а) нормативною собівартістю;
- б) фактичною виробничою собівартістю;
- в) договірною ціною;
- г) первісною вартістю;
- д) обліковими цінами.

30. Реалізована продукція – це продукція:

- а) прийнята відділом технічного контролю і здана на склад;
- б) продукція яка знаходиться на складі покупця на відповідальному зберіганні;
- в) продукція відвантажена, але ще не сплачена;
- г) продукція оплачена, але ще не відвантажена;
- д) продукція упакована і готова до відвантаження.

ТЕМА 4. ОБЛІК ГРОШОВИХ КОШТІВ

4.1. Визначення грошових коштів.

4.2. Облік касових операцій.

4.3. Облік грошових коштів на рахунках в банку та інших коштів в національній та іноземній валюті.

Дайте відповіді на запитання:

1. Економічна сутність грошового обігу.
2. Правове регулювання здійснення операцій з грошовими коштами в Україні.
3. Вимоги до каси підприємства та забезпечення схоронності грошових коштів.
4. Вимоги до касира та порядок прийняття на роботу.
5. Організація робочого місця касира.
6. Документальне оформлення касових операцій.
7. Порядок встановлення ліміту залишку готівки в касі.
8. Порядок приймання готівки касиром. Вимоги до первинних документів по надходженню.
9. Порядок видачі готівки із каси. Вимоги до видаткових касових документів.
10. Порядок отримання і здачі грошових коштів в банк.
11. Порядок ведення касової книги.
12. Відображення та узагальнення операцій з грошовими коштами в касі на рахунках бухгалтерського обліку.
13. Інвентаризація каси.
14. Основні види банківських рахунків, їх призначення.

15. Порядок відкриття і закриття поточних рахунків у банку.
16. Оформлення розрахункових документів та приймання їх установами банків.
17. Первинний облік операцій з грошовими коштами на поточному рахунку банку.
18. Аналітичний облік операцій на поточному рахунку. Порядок обробки виписки банку.
19. Синтетичний облік операцій на поточному рахунку.
20. Облік операцій на інших рахунках у банку

Скласти термінологічний словник:

1. Грошовий обіг – це ...
2. Каса – це
3. Готівка – це ...
4. Видатковий касовий ордер – це ...
5. Прибутковий касовий ордер – це ...
6. Рахунок – це
7. Інвентаризація – це ...
8. Касова книга – це ...
9. Виписка банку – це ...
10. Платіжне доручення – це ...
11. Платіжна-вимога доручення – це ...
12. Платіжна вимога – це ...
13. Супровідна відомість – це ...
14. Інкасація – це ...
15. Інкасатори – це...
16. Грошовий чек – це ...
17. Безготівкові операції – це ...

Рекомендована література:

[1, 3, 5, 6, 14, 15]

Ситуаційні задачі:

Задача 1

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи на підставі наведених господарських операцій.

1. Погашено готівкою довгострокову позику банку.
2. Отримано гроші з банку в касу.
3. Передано гроші з операційної каси в касу підприємства.
4. Зараховано на поточний рахунок виручку від інкасатора.
5. Оплачено готівкою витрати на монтаж основних засобів.
6. Перераховано гроші для придбання іноземної валюти.
7. Одержано готівку в погашення одержаних раніше векселів.

8. Одержано гроші від працівників в погашення раніше виданої безпроцентної позики.
9. Передано гроші з каси в банк.
10. Передано готівкову виручку інкасатору для зарахування на поточний рахунок.
11. Проведено передоплату за газети та журнали.
12. Видано готівкою безвідсоткову позику працівнику.
13. Викуплено підприємством акції власної емісії.
14. Отримано в касу невикористані підзвітні суми.
15. Одержано в касу штрафи, пені, неустойки за невиконання господарських договорів.
16. Погашено готівкою заборгованість по раніше виданому векселю.
17. Погашено короткострокову позику банку готівкою.
18. Погашено готівкою поточну заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями.
19. Сплачено готівкою постачальникам.
20. Виплачено зарплату працівникам підприємства.

Задача 2

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи на підставі наведеного реєстру господарських операцій.

Реєстр господарських операцій ТОВ „Обрій”

№ оп.	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1	Придбано поштові марки за готівку	100
2	Отримано з поточного рахунку кошти для виплати заробітної плати	50000
3	Видано з каси заробітну плату	45500
4	Депоновано невидану заробітну плату	?
5	В касу надійшла плата від батьків за утримання дітей в дитячому садочку	4800
6	Виявлено лишки готівки в касі в результаті інвентаризації	400
7	Оприбутковано путівки від туристичної фірми „Шафран”	12200
8	Оплачено вартість путівок з поточного рахунку	?
9	Видано готівку водію Петренку В.С. на придбання запчастин	1000

Задача 3

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи на підставі наведених господарських операцій:

1. Отримано на поточний рахунок кошти від дебіторів в погашення довгострокової заборгованості.
2. На поточний рахунок надійшли кошти від покупців за раніше відвантажені товари, роботи, послуги.
3. Одержано довгострокову позику на поточний рахунок.

4. Одержано короткострокову позику банку в іноземній валюті.
5. Проведено розрахунок з вітчизняними постачальниками коштами з акредитиву.
6. Депоновано гроші на лімітовану чекову книжку.
7. Перераховано з поточного рахунку гроші для придбання валюти.
8. Зараховано на поточний рахунок кошти від інкасатора.
9. Повернуто з фондів соціального страхування на рахунок підприємства грошові кошти.
10. Одержано кошти в рахунок попередньої орендної оплати.
11. Зараховано на поточний рахунок суми дивідендів.
12. Погашено заборгованість перед бюджетом з поточного рахунку.
13. Сплачено збори до фондів соціального страхування.
14. Перераховано дивіденди учасникам.

Задача 4

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи на підставі наведеного реєстру господарських операцій:

Дані для виконання:

Реєстр господарських операцій ТОВ „Олімп” за червень ц.р.

№ оп.	Документ	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1	ВКО №1	Видано готівку у підзвіт головному механіку для придбання МШП виробничого призначення	700
2	Виписка банку	На поточний рахунок надійшли кошти від учасника Дорошенка Д.О. як внесок до зареєстрованого капіталу	14000
3	Чек КЛ №635242	Повністю погашено чеком заборгованість перед СП „Дока”	1750
4	Авансовий звіт №4	Оприбутковано на склад МШП, придбані підзвітною особою Гнатюком Г.К.	600
5	Заява на відкриття акредитиву	Виставлено акредитив за рахунок власних коштів	3500
6	ПКО №2	Повернуто головним механіком залишок невикористаних підзвітних сум	?
7	Виписка банку	Проведено передоплату за газету „Бізнес” на 2-е півріччя з поточного рахунку	800
8	Виписка банку	Погашено заборгованість перед ПАТ „Лотос” акредитивом	3500
9	ПКО №3	Надійшла в касу готівка від працівника підприємства в часткове погашення безпроцентної позики	500
10	ПКО №4	Надійшла готівка в касу з поточного рахунку	39050

		для виплати зарплати	
11	ВКО №2	Виплачено зарплату працівникам підприємства	?
12	Виписка банку	Одержано аванс від ТОВ "Омега" на поточний рахунок в банку	3300
13	Платіжне доручення №98	Перераховано на біржу грошові кошти в національній валюті з поточного рахунку для придбання доларів США	51200
14	Виписка банку	Надійшли 2000 дол. США на валютний рахунок (курс – 25,6 грн. за 1 дол. США)	?
15	Виписка банку	Перераховано комісійні банку з поточного рахунку підприємства	560

Задача 5

На підставі наведених даних:

- 1) скласти журнал реєстрації господарських операцій за березень ц.р., зазначити первинні документи та визначити необхідні суми;
- 2) оформити наступні первинні документи та регістри обліку:
 - а) прибутковий касовий ордер (до операції 1);
 - б) об'яву на внесок готівкою (до операції 3);
 - в) видатковий касовий ордер (до операції 5);
 - г) на підставі прибуткових та видаткових касових ордерів скласти звіт касира;
 - д) оформити договір з касиром про повну індивідуальну матеріальну відповідальність;
 - е) оформити акт інвентаризації наявності грошових коштів в касі (операція 19).
- є) заповнити Головну книгу, журнал 1 та відомості до нього.
- ж) скласти оборотну відомість по синтетичних рахунках;
- 3) на підставі оборотної відомості скласти баланс.

Дані для виконання:

Залишки по синтетичним рахункам ПАТ „Ватра” на 31 березня ц.р.

Шифр рахунку	Назва рахунку	Сума, грн.	
		Дебет	Кредит
10	Основні засоби	200000	–
22	Нематеріальні активи	10000	–
20	Виробничі запаси	6000	–
23	Виробництво	20000	–
30	Готівка	13000	–
31	Рахунки в банках	150000	–
372	Розрахунки з підзвітними особами	10000	–
40	Зареєстрований капітал	–	200000
42	Додатковий капітал	–	50000

43	Резервний капітал	–	20000
131	Знос основних засобів	–	40000
60	Короткострокові позики банку	–	19000
66	Розрахунки з оплати праці	–	80000

Розшифровка синтетичного рахунку 30 „Готівка”

Субрахунок	Назва субрахунку	Сума	
		дол. США	грн.
301	Каса в національній валюті	–	2000
302	Каса в іноземній валюті (курс – 25,5грн. за 1дол. США)	431,37	11000
Разом			13000

Розшифровка синтетичного рахунку 372 „Розрахунки з підзвітними особами”

Назва аналітичного рахунку	Залишки підзвітних сум,грн.
Ростова Р.А.	700
Носнова Н.А.	2000
Гришко Г.О.	7300
Разом	10000

Реєстр господарських операцій ПАТ „Ватра” за березень ц.р.

№ оп.	Дата	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1	16.04.	З поточного рахунку надійшли грошові кошти: – на виплату заробітної плати – на господарські потреби	60000 5000
2	16.04	Одержано в касу кошти за відвантажену готову продукцію від покупців	20000
3	16.04.	Зараховано на поточний рахунок з каси понадлімітні залишки грошей	15500
4	16.04	Одержано в касу внески батьків за утримання дітей в дошкільних закладах	5000
5	16.04.	Видано з каси: – заробітну плату працівникам – одноразову допомогу	? 1500
6	30.04	Надійшла в касу готівка із банку для видачі позики на індивідуальне житлове будівництво	15000
7	01.05.	Видано працівникам підприємства позику на індивідуальне житлове будівництво	?
8	15.05	Списано використані підзвітні суми: – з Ростової Р.А. на матеріали – з Носнової Н.А. на загальновиробничі витрати	1000 1500
9	15.05	Внесено в касу Носновою Н.А. залишок	?

		невикористаних підзвітних сум	
10	16.05	Видано із каси кошти Ростовій Р.А. в покриття перевитрат по підзвітних сумах	?
11	25.05	Видано кошти із каси на витрати по відрядженню Іванову І.В.	1000
12	28.05	Надійшли в касу кошти на проведення цільових заходів	5000
13	03.06	Надійшли в касу внески працівників в часткове погашення вартості путівок, придбаних за рахунок коштів підприємства	2000
14.	03.06.	Видано із каси Соловенко С.О. кошти на відрядження 200дол. США (курс 25,5грн. за 1 дол.США)	?
15	03.06	Внесено готівку на поточний рахунок в банк	2000
16	25.06.	Затверджено звіт про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт: – агента відділу постачання Іванова І.В. – бухгалтера Соловенко С.О. 150 дол. США (курс 25,5грн. за 1дол.США)	900 ?
17	25.06	Внесено невикористані підзвітними особами кошти: – агентом відділу постачання Івановою І.В. – бухгалтером Соловенко С.О.	? ?
18	25.06	В результаті інвентаризації виявлено нестачу грошових коштів у касі	500
19	25.06	Списано повну суму фактичної нестачі за рахунок винної особи – касира Іваницької І.А.	?
20	27.06	Внесено суму фактичної нестачі винною особою в касу підприємства	?

Задача 6

Залишок на 1 березня по субрахунку 301 на підприємстві ПАТ „Зірка” – 1400 грн. Ліміт залишку готівки в касі – 2000 грн.

За наведеними даними скласти звіти касира, журнал 1 і відомість 1.1., Головну книгу за місяць по субрахунку 301. Визначити чи була порушена касова дисципліна на підприємстві.

Дані для виконання:

Операції по субрахунку 301 на підприємстві ПАТ „Зірка” за березень

Дата	Первинний документ, зміст операції	Сума, грн.
04.03	Видатковий касовий ордер № 29 Видано Кирюхіну О.В. для придбання матеріалів	800
06.03	Прибутковий касовий ордер №18 Отримано в касу від ПП „Лотос” за відвантажену продукцію	24000

06.03	Платіжна відомість № 3 Виплачена зарплата із каси	13000
06.03	Видатковий касовий ордер № 31 Видана робітнику Семенову Л.А. позика на індивідуальне будівництво	10000
15.03	Прибутковий касовий ордер № 19 Отримана від Кривоноса О.В. невикористана сума	600
15.03	Видатковий касовий ордер № 32, об'ява на внесок готівки Внесена на поточний рахунок сума, що перевищує ліміт залишку готівки в касі	?

Задача 7

Скласти акт інвентаризації, відобразити операції на рахунках.

Інформаційна база:

30.10. за наказом директора ПП „Молот” Коровіна А.А. №18 від 29.10. була проведена раптова інвентаризація каси комісією на чолі з головним бухгалтером Семеновою Л.М., в складі бухгалтерів Рибної А.Н. і Ложкіної М.А., касира Біляшової А.К.. Фактична наявність грошей в касі – 2100 грн., по звіту касира залишок повинен бути 3000 грн. В ході службового розслідування встановлено, що винуватцем недостачі є касир Біляшова А.К.. За рішенням керівника сума нестачі повинна бути повністю погашена за рахунок матеріально відповідальної особи.

Тестові завдання:

1. На підставі яких документів оформляються касові операції з надходження та видатків грошових коштів?

- а) прибуткові та видаткові касові ордери;
- б) чекові книжки;
- в) розрахунково-платіжні відомості;
- г) векселі.

2. Видача готівки з каси не підтверджена розпискою отримувача в залишок по касі не включається. Ця сума:

- а) вважається збитком та списується за рахунок прибутку підприємства;
- б) вважається нестачею і відшкодовується за рахунок касира;
- в) вважається витратами обігу та списується на витрати в межах встановлених норм.

3. Приймання готівки в касу підприємства оформлюється:

- а) прибутковим касовим ордером та випискою з касової книги;
- б) видатковим касовим ордером та квитанцією про приймання грошей;
- в) прибутковим касовим ордером.

4. Яким документом оформлюють перерахування до бюджету сум податків утриманих із заробітної плати робітників підприємств?

- а) платіжна вимога;
- б) платіжне доручення;

- в) розрахунковий чек;
- г) фіскальний чек.

5. Записи по синтетичному рахунку 30 „Готівка” виконуються на основі:

- а) прибуткових і видаткових касових ордерів;
- б) касової книги;
- в) первинних документів по надходженню і витратах грошей;
- г) відривних листів касової книги і прикладених до них первинних документів.

6. Платіжні доручення дійсні з дня виписки на протязі:

- а) одного дня;
- б) трьох днів;
- в) 10 днів.

7. Записи по синтетичному субрахунку 311 „Поточний рахунок в національній валюті” виконуються на основі таких первинних документів:

- а) платіжних доручень, рахунків;
- б) виписок з розрахункового рахунку;
- в) виписок з розрахункового рахунку з прикладеними до них первинними документами;
- г) довідок бухгалтерії.

8. Ліміт залишку готівки в касі кожне підприємство:

- а) визначає індивідуально погоджуючи з банком;
- б) визначає індивідуально без погодження з банком;
- в) визначає індивідуально погоджуючи із засновниками;
- г) не визначає, цей ліміт встановлює НБУ.

9. Сума платежу готівкою одного підприємства іншому:

- а) не повинна бути меншою 0,5тис.грн.;
- б) не повинна бути більшою 20тис.грн. на протязі одного дня по одному чи декільком платіжним документам;
- в) не обмежена.

10. Кількість підприємств, з якими проводяться готівкові розрахунки на протязі одного дня:

- а) не повинна перевищувати 10.
- б) не повинна бути меншою 5.
- в) не обмежена

11. Ліміт залишку готівки в касі – це:

- а) сума, вище якої банк не буде видавати готівку по грошовому чеку з поточного рахунку в касу;
- б) сума залишку готівки в касі на кінець кожного робочого дня, надлишок якої підприємства зобов'язані здавати в банк для зарахування на поточний рахунок;
- в) сума залишку коштів в касі на кінець робочого дня кожного кварталу, надлишок якої підприємства зобов'язані здаватив банк для зарахування на поточний рахунок.

12. Який платіжний документ найчастіше використовується підприємствами в Україні для проведення безготівкових розрахунків?

- а) вексель;
- б) розрахунковий чек;
- в) платіжна карточка;
- г) платіжне доручення

13. Для документального оформлення яких операцій не може бути використано платіжне доручення?

- а) сплата податків та зборів;
- б) примусове списання коштів з поточного рахунку клієнта;
- в) оплата фактично отриманої продукції;
- г) передоплата за товари.

14. Яким записом оформляється видача з каси підзвітній особі сум для придбання матеріалів?

- а) Д-т 201 – К-т 301
- б) Д-т 372 – К-т 301
- в) Д-т 301 – К-т 201
- г) Д-т 301 – К-т 372

15. Яким записом оформляється господарська операція з отримання готівки в касу з поточного рахунку для виплати заробітної плати працівникам основного виробництва?

- а) Д-т 231 – К-т 661
- б) Д-т 301 – К-т 661
- в) Д-т 301 – К-т 311
- г) Д-т 661 – К-т 311

16. Яка кореспонденція рахунків складається при здійсненні операції по оплаті з розрахункового рахунку постачальникам за попередньо отримані та оприбутковані матеріали?

- а) Д-т 201 – К-т 301
- б) Д-т 631 – К-т 311
- в) Д-т 311 – К-т 631
- г) Д-т 361 – К-т 301

17. Бухгалтерський запис Д-т 311 – К-т 681 означає:

- а) залік раніше отриманого авансу від покупця;
- б) отримання авансу від покупця;
- в) залік постачальником раніше отриманого авансу від покупця;
- г) надходження коштів від покупця для заключного розрахунку з постачальником.

ТЕМА 5. ОБЛІК ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ

- 5.1. Визначення та класифікація фінансових інвестицій.
- 5.2. Облік поточних фінансових інвестицій.
- 5.3. Облік довгострокових фінансових інвестицій.

Дайте відповіді на запитання:

1. Поняття, визнання і класифікація поточних фінансових інвестицій.
2. Оцінка поточних фінансових інвестицій.
3. Первинний і аналітичний облік поточних фінансових інвестицій.
4. Синтетичний облік поточних фінансових інвестицій.
5. Розкриття інформації про поточні фінансові інвестиції у фінансовій звітності.
6. Поняття, визнання і класифікація довгострокових фінансових інвестицій.
7. Оцінка довгострокових фінансових інвестицій.
8. Ефективна ставка відсотка. Амортизація премії та амортизація дисконту.
9. Документальне оформлення операцій по довгостроковим фінансовим інвестиціям.
10. Аналітичний облік довгострокових фінансових інвестицій.
11. Синтетичний облік довгострокових фінансових інвестицій.
12. Розкриття інформації про фінансові інвестиції в звітності.

Скласти термінологічний словник:

1. Фінансові інвестиції – це ...
2. Цінні папери – це ...
3. Акції – це ...
4. Облігації - це ...
5. Векселі – це ...
6. Премія – це ...
7. Дисконт – це ...
8. Ефективна ставка відсотка – це...
9. Амортизація премії – це ...
10. Амортизація дисконту – це ...

Рекомендована література:

[1, 3, 5, 6, 14, 15]

Ситуаційні задачі:

Задача 1

Вказати ознаки класифікації інвестицій (заповнити таблицю 5.1.) на основі інформаційної бази:

Таблиця 5.1

Класифікація поточних фінансових інвестицій в цінні папери

№ п/п	Ознака класифікації	Вид інвестицій
1		Внутрішні та зовнішні
2		Боргові та дольові

3		З фіксованим доходом, з плаваючою ставкою процентного доходу, з доходом, який залежить від розміру прибутку
4		Іменні, на пред'явника
5		Державні, муніципальні, корпоративні, банківські

Інформаційна база:

1. В залежності від статусу емітента;
2. В залежності від способу реєстрації.
3. В залежності від рівня доходу, який буде одержано;
4. В залежності від характеру фінансових зобов'язань.
5. В залежності від місця знаходження емітента.

Задача 2

Заповнити таблицю 5.2. на основі інформаційної бази:

Таблиця 5.2

Первісна оцінка поточних фінансових інвестицій

№ п/п	Джерело надходження	Первісна оцінка
1	Придбання за плату	
2	Одержання як внесок до зареєстрованого капіталу	
3	Безоплатне отримання	
4	Одержання шляхом обміну на інструменти власного капіталу	
5	Одержання шляхом обміну на цінні папери інших емітентів	
6.	Одержання шляхом обміну на матеріальні активи	

Інформаційна база:

1. Справедлива вартість відданих активів.
2. Оцінка, узгоджена учасниками.
3. Собівартість (сума витрат на придбання).
4. Справедлива вартість інструментів власного капіталу.
5. Справедлива вартість.

Задача 3

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи на підставі наведених господарських операцій:

1. Відображено дисконтні операції по векселю одержаному.
2. Погашено вартість поточних фінансових інвестицій іншими необоротними активами.
3. Оприбутковано вексель, придбаний у банку.

4. Передано одержаний вексель в погашення кредиторської заборгованості.
5. Відображено відсотки по векселю одержаному.
6. Відображено амортизацію премії придбаних раніше облігацій.
7. Списано балансову вартість реалізованих фінансових інвестицій.
8. Відображено поточні фінансові інвестиції, що надійшли як внесок до статутного капіталу.
9. Відображено в складі витрат поточного періоду суму зменшення корисності інвестицій.
10. Нараховано дивіденди до одержання по акціях.
11. Відображено амортизацію дисконту за інвестиціями в облігації.
12. Передано готівку в погашення облігацій.

Задача 4

Сформулювати зміст господарських операцій та вказати первинні документи на підставі наведеної кореспонденції рахунків.

1. Д-т 35 – К-т 64
2. Д-т 35 – К-т 373
3. Д-т 14 – К-т 35
4. Д-т 42 – К-т 35
5. Д-т 35 – К-т 16
6. Д-т 35 – К-т 733
7. Д-т 35 – К-т 36
8. Д-т 31 – К-т 35
9. Д-т 952 – К-т 35

Задача 5

Необхідно розрахувати процентний дохід по векселю і суму, сплачену банком за векселем. Скласти журнал реєстрації господарських операцій.

Дані для виконання:

Підприємство ПАТ „Ольга” 15.03. ц.р. реалізувало АТ „Медікус” 4 холодильні установки за ціною 90000грн. під вексель для кінцевого розрахунку. Вексель виписаний строком на 6 місяців згідно з умовами векселя під процент з розрахунку 25% річних. 15.04 ц.р. отриманий вексель продано банку з дисконтом – 22% річних. Підприємство переказало вексель з правом регресії (тобто з підтвердженням свого зобов’язання перед банком оплатити вексель у випадку прострочення його погашення). 10.11. ц.р. АТ „Медікус” погасило в банку свої зобов’язання за векселем.

Задача 6

Необхідно визначити первинну вартість цінних паперів на основі наступних даних:

ПАТ „Каштан” придбало 1000 акцій за ціною 55,5 грн. за одну акцію. Номінальна вартість акції – 50 грн.. Витрати, пов’язані з оформленням операції, склали:

– консультативні послуги – 750 грн.;

- послуги комерційного брокера – 1% від вартості заключного погодження (з урахуванням ПДВ);
- оплата реєстратору – 200 грн. (без ПДВ).

Задача 7

Необхідно скласти журнал реєстрації господарських операцій.

Інформаційна база:

10 січня ц.р. підприємством „Ельза” придбано 10 облігацій номінальною вартістю 1500 грн. кожна і строком погашення 9 місяців на суму 14000грн. Виплата відсотку (19% від номінальної вартості) здійснюється один раз на три місяці.

25 травня ц.р. на підприємстві було прийняте рішення про уцінку облігацій у зв'язку із зниженням курсу до 1400 грн.

15 липня ц.р. облігації було реалізовано за ціною 1390 грн. кожна.

Задача 8

4.01. ц.р. ПАТ „Альманах” придбало для перепродажу прості акції ПАТ „Готель Україна” 200 шт. по 200 грн. кожна і прості акції ПАТ „Нафтохімпром” 2000 шт. по 250 грн. кожна. Крім цього, придбані 4 привілейовані акції ПАТ „Акваланг” по ціні 550грн. кожна. Послуги брокера – 2% від вартості цінних паперів.

Зробити розрахунок первісної вартості акцій кожного емітента. Внести відомості про інвестиційний портфель в таблицю 5.3. Відобразити операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Таблиця 5.3

Первісна вартість поточних фінансових інвестицій

Вид придбаних акцій	Вартість (без послуг брокера)			Послуги брокера		Всього первісна вартість	
	Кількість	Ціна 1 од.	Сума	На 1 акцію	На пакет	Одиниці	Пакету
Емітент							

Задача 9

06.04 ПАТ „Альманах” (див. задачу 8) здійснило реалізацію акцій ПАТ „Акваланг” по ціні 500 грн. за акцію. Крім цього, продано 80 акцій ПАТ „Готель „Україна” по ціні 350грн. за акцію.

Відобразити операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Задача 10

ПАТ „Трієра” здійснює купівлю акцій ПАТ „Галина”. Номінал акції – 50 грн., кількість придбаних акцій – 1000 шт., ціна продавця – 58 грн.. Витрати, пов'язані з купівлею склали: плата консультанту – 520 грн., плата за

перереєстрацію власників – 1% від суми угоди, винагорода посереднику – 340грн.

Визначити первісну вартість акцій, придбаних з метою отримання дивідендів. Загальна кількість випущених акцій – 10000штук.

Задача 11

Компанія „Інвестсервіс” 03.01.ц.р. придбала 50 штук 18%-них облігацій на суму 46000 грн.. Номінал однієї облігації – 800 грн. Облігації випущені строком на 5 років з виплатою процентів один раз на рік. За послуги по придбанню облігацій брокерській конторі було оплачено 1000 грн.

Визначити вартість отриманих облігацій.

Задача 12

Інвестиційна компанія „Інвестсервіс” придбала 3000 простих акцій ПАТ „Агрофарм” 15 січня ц.р. по ціні 150 грн. за акцію. На дату покупки емісія ПАТ „Агрофарм” – 10000 простих акцій, номінальною вартістю 100 грн. за акцію. 31 грудня ц.р. ПАТ „Агрофарм” об’явила чистий дохід в розмірі 50000грн., оголосила і виплатила дивіденди в сумі 30000грн. Інших змін у власному капіталі емітента не було.

Визначити оцінку інвестицій по методу участі в капіталі на 31 грудня ц.р.

Задача 13

Сформулювати зміст господарської операції та вказати первинні документи на підставі наведеної кореспонденції рахунків:

1. Д-т 141 – К-т 31
2. Д-т 96 – К-т 14
3. Д-т 975 – К-т 14
4. Д-т 14 – К-т 37
5. Д-т 30 – К-т 14
6. Д-т 14 – К-т 35
7. Д-т 14 – К-т 46
8. Д-т 99 – К-т 14
9. Д-т 14 – К-т 733
10. Д-т 14 – К-т 60

Задача 14

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи на підставі наведених господарських операцій.

1. Відображено дооцінку довгострокових фінансових інвестицій.
2. Збільшено вартість придбаних фінансових інвестицій.
3. Відображено списання довгострокових фінансових інвестицій, втрачених внаслідок надзвичайних подій.
4. Відображено уцінку довгострокових інвестицій.
5. Отримано як внесок до статутного капіталу цінні папери від інших підприємств.

6. Нараховано амортизацію премії.
7. Інвестовано грошові кошти в підприємств за рахунок довгострокової позики банку.
8. Передано інвестиції в рахунок погашення короткострокової позики.
9. Нараховано амортизацію дисконту.
10. Збільшено балансову вартість інвестицій, що обліковуються за методом участі в капіталі, на суму нарахованих дивідендів.

Задача 15

Необхідно:

- 1) визначити суму дисконту та ефективну ставку відсотка;
- 2) скласти розрахунок амортизації дисконту за інвестиціями в облігації (таблиця 5.4);
- 3) вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи.

Інформаційна база:

ПАТ „Джерело” 5 січня ц.р. придбало облігацію за 9600грн. номінальна вартість облігації – 10000грн. Фіксована ставка відсотка за облігацією встановлена 15% річних. Дата погашення облігації відбудеться через 5 років. Виплата відсотка здійснюється щорічно в кінці року.

Таблиця 5.4

Розрахунок амортизації дисконту за інвестиціями в облігації

Дата	Номінальна вартість відсотка, грн.	Сума відсотка за ефективною ставкою, грн.*	Сума амортизації дисконту, грн.	Амортизована собівартість, грн.**
1	2	3	4=3-2	5
05.01.2016				
31.12.2016				
31.12.2017				
31.12.2018				
31.12.2019				
31.12.2020				

* Визначається як добуток вартості інвестицій на попередню дату та ефективної ставки відсотка

** Визначається додаванням вартості інвестицій на попередню дату і суми амортизації дисконту за звітний період

Задача 16

Необхідно:

- 1) визначити суму премії та ефективну ставку відсотка;
- 2) скласти розрахунок амортизації премії за інвестиціями в облігації на підставі наведених даних.

Інформаційна база:

ПАТ „Араміс” 3 січня ц.р. придбало облігації придбало облігацію за 52000грн., номінальна вартість облігації – 50000грн., фіксована ставка відсотка

за облігацією встановлена 17% річних. Дата погашення облігації відбудеться через 5 років, виплата відсотка здійснюється щорічно в кінці року.

Задача 17

ПП „Сігма” уклало бартерний контракт із ПАТ „Метеор”, згідно якого передало власний автомобіль в обмін на 70 акцій ВАТ „Метеор”. Первісна вартість автомобіля – 300000грн., знос – 100000грн., справедлива вартість – 350000грн. (вказана без ПДВ). За час експлуатації автомобіль був дооцінений на 10000грн.

Відобразити операції ПП „Сігма” на рахунках бухгалтерського обліку.

Задача 18

Керівництво ТОВ „Самсон” вирішило продати акції ПАТ „Мир”, балансова вартість яких на момент продажу 30000грн.. 30.04. посередником перерахована продажна вартість акцій – 35000грн. 03.05. підписаний акт прийому-передачі цінних паперів.

Відобразити на рахунках реалізацію інвестицій.

Тестові завдання:

1. Фінансові інвестиції, що утримуються підприємством до їх погашення відображаються в обліку на дату балансу:

- а) за первісною вартістю;
- б) за ціною придбання;
- в) за амортизованою собівартістю.

2. По якій вартості відображаються в балансі цінні папери, придбані в обмін на цінні папери власної емісії?

- а) ринковій вартості отриманих цінних паперів;
- б) справедливій вартості отриманих цінних паперів;
- в) справедливій вартості переданих цінних паперів;
- г) немає правильної відповіді.

3. Фінансові інвестиції – це:

- а) високоліквідні активи, які підприємство може реалізувати в будь-який момент часу із мінімальною втратою їх вартості;
- б) активи, що утримує підприємство з метою збільшення прибутку, зростання вартості капіталу та інших вигід для інвестора;
- в) активи, що не обмежені у використанні інвестором, та які приносять прибуток у вигляді процентів.
- г) ваша відповідь.

4. Чи змінюється оцінка інвестицій на дату балансу?

- а) так, змінюється завжди;
- б) змінюється лише при зміні справедливої вартості;
- в) не змінюється, зберігається принцип історичної собівартості;

г) ваша відповідь.

5. Які платежі не включаються до первісної вартості поточних фінансових інвестицій?

- а) ПДВ;
- б) податки і збори;
- в) брокерська винагорода;
- г) немає правильної відповіді.

6. Як визначається первісна вартість цінних паперів, придбаних в обмін на основні засоби?

- а) по справедливій вартості переданих основних засобів;
- б) по справедливій вартості отриманих основних засобів;
- в) по ринковій вартості отриманих цінних паперів
- г) немає правильної відповіді.

7. Який із перерахованих активів не відноситься до фінансових інвестицій?

- а) вексель;
- б) ощадний сертифікат;
- в) казначейські зобов'язання;
- г) немає правильної відповіді.

8. Якою бухгалтерською проводкою відображається операція „Нараховані проценти до отримання по поточним фінансовим інвестиціям”?

- а) Д-т 311 – К-т 732
- б) Д-т 952 – К-т 684
- в) Д-т 373 – К-т 732
- г) Д-т 311 – К-т 373

9. Фінансові інвестиції – це:

- а) високоліквідні активи, які підприємство може реалізувати в будь-який момент часу із мінімальною втратою їх вартості;
- б) активи, що утримує підприємство з метою збільшення прибутку, зростання вартості капіталу та інших вигід для інвестора;
- в) активи, що не обмежені у використанні інвестором, та які приносять прибуток у вигляді процентів.
- г) ваша відповідь.

10. ПАТ оцінює довгострокові фінансові інвестиції в неринкові цінні папери по П(С)БО. Як зміняться статті фінансових звітів на період підвищення цін на ринку інвестицій?

- а) балансова вартість інвестицій зменшиться;
- б) балансова вартість інвестицій збільшиться;
- в) зміниться підхід до оцінки інвестицій;
- г) це не вплине на відображення інвестицій у фінансовій звітності.

11. ПАТ „А” придбало акції ПАТ „Б” по номінальній вартості, класифікуючи їх як довгострокові фінансові інвестиції. ПАТ „А” не має суттєвого впливу на ПАТ „Б”. Яким чином збиток, отриманий ПАТ „Б” в звітному періоді повпливає на баланс ПАТ „А”?

- а) зменшить власний капітал;
- б) збільшить балансову вартість довгострокових фінансових інвестицій;
- в) ніяк не впливає;
- г) зменшить балансову вартість довгострокових фінансових інвестицій.

12. По якій вартості відображаються в балансі цінні папери, придбані в обмін на цінні папери власної емісії?

- а) ринковій вартості отриманих цінних паперів;
- б) справедливій вартості отриманих цінних паперів;
- в) справедливій вартості переданих цінних паперів;
- г) немає правильної відповіді.

13. Підприємство придбало 2 січня поточного року 36%-ні облигації зі строком погашення 5 років на суму 2000000 грн. в кількості 1000 одиниць. Номінал однієї облигації – 1500 грн. Проценти по облигаціям сплачуються 31 грудня. Яку суму доходу від процентів відобразить підприємство в Звіті про фінансовий результат за поточний рік?

- а) 360000 грн.;
- б) 720000 грн.;
- в) 260000 грн.;
- г) 540000 грн.

14. Балансова вартість інвестицій, які обліковуються за методом участі в капіталі, склала на початок звітного періоду 200000грн., частка в капіталі об'єкта інвестування – 40%. Чисті збитки звітного періоду емітента складають 800000грн., інших змін в складі власного капіталу не відбулось. Як зміниться балансова вартість інвестицій у інвестора?

- а) не зміниться;
- б) збільшиться на 120000грн.;
- в) буде рівна 0;
- г) зменшиться на 320000грн.

15. Оцінка інвестицій, що утримуються до їх погашення, в балансі здійснюються по:

- а) собівартості;
- б) справедливій вартості;
- в) номінальній вартості;
- г) амортизованій собівартості.

16. Підприємство придбало облигації номінальною вартістю 10000 грн. з дисконтом 2000 грн.. Строк погашення – 5 років. Ставка процента – 10%. Чому буде дорівнювати первісна вартість таких інвестицій?

- а) 10000 грн.;
- б) 8000 грн.;
- в) 12000 грн.;
- г) немає правильної відповіді.

17. За даними попереднього тесту ефективна ставка відсотка дорівнює:

- а) 10%;
- б) 15%;

- в) 20%;
- г) немає правильної відповіді.

18. Чи змінюється оцінка інвестицій на дату балансу?

- а) так, змінюється завжди;
- б) змінюється лише при зміні справедливої вартості;
- в) не змінюється, зберігається принцип історичної собівартості;
- г) ваша відповідь.

ТЕМА 6. ОБЛІК ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

- 6.1. Поняття капіталу. Джерела капіталу та їх класифікація.
- 6.2. Облік статутного та пайового капіталу.
- 6.3. Облік додаткового капіталу.
- 6.4. Облік резервного капіталу.
- 6.5. Облік вилученого та неоплаченого капіталу.
- 6.6. Облік прибутку.
- 6.7. Облік забезпечення майбутніх видатків та платежів.
- 6.8. Облік цільового фінансування та цільових надходжень.

Дайте відповіді на запитання:

- 1. Як формується власний капітал?
- 2. Які складові власного капіталу?
- 3. Які бухгалтерські рахунки передбачені для обліку власного капіталу?
- 4. Який розмір статутного капіталу встановлений чинним законодавством для товариства з обмеженою відповідальністю і акціонерного товариства?
- 5. Як утворюється і змінюється зареєстрований капітал?
- 6. Як здійснюється бухгалтерський облік статутного капіталу?
- 7. В яких документах фіксується формування статутного капіталу?
- 8. Протягом якого періоду повинен бути повністю сформований статутний капітал?
- 9. Як відображається в обліку анулювання акцій?
- 10. Що слід розуміти під неоплаченим капіталом підприємства?
- 11. Дайте визначення резервного капіталу. Які функції резервного капіталу?
- 12. Які законодавчі вимоги до величини резервного капіталу Ви знаєте?
- 13. Хто приймає рішення про зміни величини резервного капіталу? Як оформляється таке рішення?
- 14. На які цілі може бути використаний резервний капітал?
- 15. Дайте характеристику рахунку 43. Яким чином може бути організований аналітичний та синтетичний облік по рахунку 43?
- 16. Який порядок формування нерозподіленого прибутку (непокритого збитку)?

17. Яким чином впливає фінансовий результат діяльності на загальний розмір власного капіталу підприємства?
18. Як відображаються на рахунках операції з використання прибутку?
19. Дайте визначення вилученому капіталу. Розкрийте вплив вилученого капіталу на загальний розмір власного капіталу підприємства.
20. По якій оцінці відображається вилучений капітал у звітності?
21. Якими первинними документами повинен бути оформлені операції по руху вилученого капіталу?
22. Яким чином здійснюється аналітичний та синтетичний облік вилученого капіталу?

Скласти термінологічний словник:

1. Власний капітал – це
2. Зареєстрований капітал – це ...
3. Додатковий капітал – це ...
4. Резервний капітал – це ...
5. Вилучений капітал – це ...
6. Капітал у дооцінках – це ...
7. Неоплачений капітал – це ...
8. Нерозподілений прибуток – це ...
9. Цільове фінансування – це ...
10. Цільові надходження – це ...

Рекомендована література:

[1, 3, 5, 6, 14, 15]

Ситуаційні задачі:

Задача 1

При заснуванні ПАТ оголошено статутний капітал і здійснено випуск 3000 привілейованих 10% акцій з номіналом по 1000 грн. та 10000 простих акцій по 1000 грн. Реалізовано всі привілейовані акції за номінальною вартістю та 7000 простих по 1050 грн. за одну. Нерозподілений прибуток ПАТ за рік становив 6000 тис. грн., за рахунок якого нараховані і виплачені 4500 тис. грн. дивідендів.

Розрахувати суми дивідендів на привілейовані та прості акції всього на 1 акцію, розмір власного капіталу на кінець року та зробити можливі бухгалтерські проводки.

Задача 2

ТОВ „Імпульс”, яке займається виробництвом кондитерських виробів (печива, галет, пряників) було засноване 3 січня ц.р.

Склад засновників:

1. Жиркова Ж.А. – директор-менеджер;
2. Підлубна П.А. – головний бухгалтер;

3. Тарасенко Т.О. – начальник цеху.

Внески засновників до статутного капіталу ТОВ „Імпульс”		
Засновники	Внески	Ціна , грн./од.
Жиркова Ж.А	Формуюча машина (4 шт.)	500000
	Вартість рекламного оголошення	100
	Грошові кошти	100000
	Комп’ютер (2 шт.)	18000
Тарасенко Т.О.	Тістозмішувальна машина (3шт.)	150000
	Грошові кошти	150000
	Приміщення цеху	4000000
Підлубна П.А.	Борошно (800кг)	30
	Грошові кошти	100000
	Оригінальна технологія виготовлення пряників	
		18000

Необхідно: 1) визначити розмір статутного капіталу ТОВ „Імпульс” (скласти засновницький опис майна), 2) визначити частку засновників в статутному капіталі товариства; 3) скласти журнал реєстрації господарських операцій за січень ц.р. щодо внесків засновників до статутного капіталу і зазначити необхідні первинні документи.

Задача 3

У ПАТ на кінець ц.р. знаходилась в обігу така кількість акцій: 8% привілейовані акції – 3000шт. номіналом по 400грн. та прості акції – 9990 шт. номіналом по 100 грн. У першому кварталі наступного за звітним року оголошено і здійснено сплату за привілейованими акціями дивідендів у повній сумі готівкою та за простими акціями 10% дивіденд (одна додаткова акція на 10 простих). Ринкова вартість акцій на кінець кварталу: привілейовані – 500 грн. за одну, прості – 150 грн. за одну.

Записати всі можливі проводки. Пояснити вплив кожних дивідендів на власний капітал ПАТ.

Задача 4

Три громадянина вирішили заснувати ПАТ. Зареєстровано інформацію про випуск акцій та оголошено передплату терміном 6 міс. на 100 тис. акцій номіналом по 1000 грн. з розміщенням акцій за номінальною вартістю та умовою внесення на момент підписки 30% їх вартості грошовими коштами. За період передплати було підписано 84 тис. акцій, сплачено повністю – 72 тис. акцій. Проведено установчі збори, затверджено статут із зазначенням фактично сформованого статутного капіталу. Визначити розмір зареєстрованого статутного і неоплаченого капіталу. Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 5

01.09.ц.р. підписано засновницький договір про створення ТОВ „Резус” зі статутний фондом 1200000 грн., який розподілений між учасниками наступним

чином: Величко К.Н. – 500000 грн., Шарапов К.Н. – 400000грн., Жиглов Г.Д. – 300000 грн..

05.09.ц.р. в банку відкритий тимчасовий рахунок ТОВ „Резус”, на який поступили грошові кошти від засновників в рахунок внесків до статутного капіталу в сумах, рівних 30% від частки в статутному фонді підприємства.

15.09.ц.р. зареєстровано у встановленому порядку ТОВ „Резус”.

20.09.ц.р. учасниками внесено в рахунок вкладів в статутний фонд підприємства наступне майно: Величко К.Н. вніс товари по справедливій узгодженій вартості 450000грн; Шарапов К.Н. – обладнання по справедливій вартості – 280000 грн.; Жиглов Г.Д. – програму автоматизації зі справедливою вартістю 110000грн..

30.10.ц.р. на зборах учасників ТОВ „Резус” в зв’язку з тим, що Жиглов Г.Д. не вніс 100000 грн. в статутний фонд підприємства, а Величко К.Н. надлишково вніс 100000 грн., прийнято рішення про зміни структури статутного фонду. Нові частки учасників затверджені: Величко К.Н. – 600000грн.; Шарапов К.Н. – 400000 грн., Жиглов Г.Д. – 200000грн.. Рішення про зміни розподілу часток учасників в статутному фонді підприємства зареєстровані в встановленому порядку 15.11.ц.р.

Відобразить кореспонденцію рахунків.

Задача 6

01.12. ц.р. на зборах учасників ТОВ „Резус” прийнято рішення про збільшення розміру статутного капіталу підприємства на 20% із збереженням наявного співвідношення між долями учасників. Додаткові вклади в статутний фонд підприємства внесені 07.12.ц.р. на поточний рахунок підприємства. Нова величина статутного капіталу ТОВ „Резус” зареєстрована у встановленому порядку 12.12.ц.р.

Відобразити господарські операції в обліку.

Задача 7

08.01.ц.р. на зборах учасників ТОВ «Резус» прийнято рішення про зменшення величини статутного капіталу підприємства на 200000 грн. за рахунок зменшення частки в статутному капіталі Величко К.Н.

15.01.ц.р. зареєстрована в установленому порядку нова величина статутного капіталу ТОВ „Резус”.

20.01.ц.р. Величко К.Н. видані із каси підприємства грошові кошти в сумі 200000 грн. в рахунок погашення заборгованості підприємства по вкладам у статутний фонд.

Відобразити господарські операції в обліку.

Задача 8

01.07.ц.р. МПП „Рубін”, ТОВ „Діамант” і ПАТ „Смарагд” прийняли рішення про створення нового підприємства – ПрАТ „Корал” із статутним фондом 6000000 грн., розбитим на 100 000 шт. простих іменних акцій номінальною вартістю 60 грн. за 1 акцію, підписали засновницький договір і

протокол рішення про випуск акцій. Засновницьким договором передбачено, що МПП „Рубін” придбаває 40000 шт. акцій ПрАТ „Корал” по ціні 70 грн. за 1 шт., ТОВ „Діамант” – 50000 шт. акцій ПрАТ „Корал” по ціні 70 грн. за 1 шт., ПАТ „Смарагд” – 10000 шт. акцій ПрАТ „Корал” по ціні 70 грн. за 1 шт..

10.07.ц.р. засновниками ПрАТ „Корал” відкритий тимчасовий рахунок підприємства в банку, на який 15.07. зараховані грошові кошти, що поступили від засновників за акції ПрАТ „Корал”: від МПП „Рубін” отримано 1400000 грн., від ТОВ „Діамант” – 1800000 грн., від ВАТ „Смарагд” – 700000 грн.

30.07.ц.р. проведено засновницькі збори, на яких прийнято рішення про створення ПрАТ „Корал”. 10.08.ц.р. ПрАТ „Корал” зареєстровано у встановленому порядку із статутним капіталом 6000000 грн.

20.08.ц.р. засновники ПрАТ внесли на рахунок погашення заборгованості за акції наступне майно в оцінці по справедливій узгодженій вартості: МПП „Рубін” – паливо на суму 1400000грн., ТОВ „Діамант” – облігації внутрішньої державної позики на суму 1750000 грн..

Відобразить операції в обліку.

Задача 9

04.10.ц.р. прийнято рішення про додаткову емісію простих іменних акцій ПрАТ „Корал” номінальною вартістю 60 грн. в кількості 50000 шт. Всі акції додаткового випуску розподіляються між засновниками підприємства із збереженням існуючої структури статутного фонду. Акції реалізуються по ціні 40 грн. за акцію.

18.10.ц.р. на поточний рахунок ПрАТ „Корал” зараховані грошові кошти, що поступили від акціонерів в оплату додаткового випуску акцій: від МПП „Рубін” – 400000 грн., від ТОВ „Діамант” – 500000 грн., від ПАТ „Смарагд” – 100000 грн..

30.10.ц.р. зареєстрована у встановленому порядку нова величина статутного фонду ПрАТ „Корал”.

10.11. ц.р. на поточний рахунок ПрАТ „Корал” зараховані грошові кошти, що поступили від акціонерів в рахунок погашення заборгованості за акції: від МПП „Рубін” – 400000 грн., від ТОВ „Діамант” – 500000 грн., від ПАТ „Смарагд” – 100000 грн..

Відобразити господарські операції в обліку.

Задача 10

05.02.ц.р. акціонерами ПрАТ „Корал” на загальних зборах прийнято рішення про викуп з метою наступного анулювання 15 000 шт. акцій у ТОВ „Діамант” по ціні 70 грн. за акцію.

10.02.ц.р. ПрАТ „Корал” перерахувало зі свого поточного рахунку ТОВ „Діамант” 1050000 грн. за 15 000 шт. акцій.

15.02.ц.р. заореєстрована у встановленому порядку нова величина статутного фонду ПрАТ „Корал” (15 000 шт акцій анульовано).

Відобразити господарські операції в обліку.

Задача 11

Підприємство раніше викупило 1500 власних акцій (номінальна вартість однієї акції – 200 грн.) на загальну суму 300000 грн.. 600 акцій анульовано, 400 продано за номіналом і 500 акцій по 180 грн. за одну.

Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 12

Акціонерне товариство викупило власні акції у акціонерів (номінал однієї акції – 100 грн.): 500 – за ціною 120 грн. за одну акцію готівкою; 600 – за номіналом готівкою; 700 – за ціною 90 грн. за одну акцію (за безготівковим розрахунком). З викуплених акцій було анульовано 400, а останні реалізовано за безготівковим розрахунком по 110 грн. за акцію

Зробити бухгалтерські записи. Які зміни відбулися у власному капіталі підприємства?

Задача 13

За підсумкам діяльності за ц.р. товариством отримано чистий прибуток в сумі 750000 тис. грн.. На зборах акціонерів 20.02.ц.р. прийнято рішення про розподіл прибутку в сумі 600000 тис. грн. наступним чином: 10000 тис. грн. направлено на виплату дивідендів акціонерам, 590000 тис. грн. – на формування резервного фонду. За підсумками діяльності за минулий рік ПАТ „Мир” отримано збиток в сумі 20000 тис. грн.. На зборах акціонерів 22.02. ц.р. прийнято рішення про покриття збитку за рахунок резервного капіталу. 10.03. ц.р. прийнято рішення про збільшення розміру статутного капіталу ПАТ „Мир” шляхом збільшення номінальної вартості однієї акції на загальну суму 100000 тис. грн. за рахунок резервного фонду товариства. Нова величина статутного капіталу товариства зареєстрована 01.04.ц.р..

Відобразити на рахунках операції ПАТ „Мир”.

Задача 14

10.03.ц.р. ПрАТ „Корал” підписало з акціонером ТОВ „Алмаз” договір на придбання 20000 шт. акцій власної емісії номінальною вартістю 50 грн. за акцію по ціні 70 грн. за акцію. Фактично акції отримані 12.03.ц.р.. Оплата акцій проведена 20.03.ц.р. з поточного рахунку підприємства. 25.04.ц.р. на зборах акціонерів ПрАТ „Корал” прийнято рішення про продаж викуплених товариством акцій новим акціонерам: Ющенко Ю.І. – 10000 шт. по ціні 50 грн. за акцію, Петренко П.П. – 10000 шт. по ціні 80 грн. за акцію. 30.04.ц.р. підписані договори про продаж акцій з Ющенко Ю.І. і Петренко П.П.. Фактично акції передані новим акціонерам 07.05.ц.р.. Грошові кошти від акціонерів в оплату акцій поступили на поточний рахунок підприємства 14.05.ц.р.. Відобразити операції в обліку.

Задача 15

11.02.ц.р. ПАТ „Тайна” підписало договір із акціонером ПрАТ „Легенда” на викуп у нього 40 000 шт. акцій власної емісії номінальною вартістю 100 грн.

за акцію по ціні 120 грн. за акцію. Фактично акції отримані згідно акту прийому-передачі 24.02.ц.р. Акції оплачені з поточного рахунку підприємства 02.03.ц.р..

10.03.ц.р. ПАТ „Тайна” підписало договори на продаж раніше викуплених акцій власної емісії. Всього підписано три договори, в т.ч.: на продажу 10000 шт. акцій по ціні 150 грн. за акцію, 20 000 шт. по ціні 140 грн. за акцію і 10 000 шт. по ціні 110 грн. за акцію. Фактично акції передані покупцям 26.03.ц.р. Грошові кошти від акціонерів в оплату акцій зараховані на поточний рахунок ПАТ „Тайна” 27.07.ц.р. Відобразити операції в обліку.

Тестові завдання:

1. Вилучений капітал – це:

- а) сума, що вилучається за результатами перевірки податковими органами;
- б) фактична собівартість акцій власної емісії чи часток, викуплених товариством у його засновників;
- в) частина прибутку, що вилучається у вигляді податку на прибуток;
- г) анульовані акції власної емісії.

2. Яка операція не може бути здійснена за рахунок резервного капіталу?

- а) збільшення статутного капіталу;
- б) виплата дивідендів по привілейованим акціям;
- в) викуп акцій власної емісії.
- г) покриття збитку звітного періоду.

3. Сума вилученого капіталу:

- а) виключається з величини власного капіталу;
- б) не виключається з величини власного капіталу;
- в) виключається з власного капіталу лише при прийнятті рішення про зменшення статутного капіталу.

4. Облік вилученого капіталу у разі викупу власних акцій з метою їх анулювання ведеться на рахунку:

- а) 40;
- б) 41;
- в) 45

5. Які суми не призводять до зменшення балансового прибутку звітного періоду?

- А) нарахування дивідендів за звітний період;
- Б) поповнення резервного капіталу;
- В) використання прибутку на придбання основних засобів;
- Г) немає правильної відповіді

6. В обліку вилучені акції власної емісії відображаються проводкою:

- а) Д-т 45 – К-т 311;
- б) Д-т 45 – К-т 46;
- в) Д-т 45 – К-т 311, Д-т 45 – К-т 421;
- г) Д-т 45 – К-т 311, Д-т 45 – К-т 443.

7. Вилучений капітал оцінюється:

- а) по номіналу акцій;
- б) по договірній ціні;
- в) нижче номіналу;
- г) по цінам біржового ринку.

8. Нерозподілений прибуток – це:

- а) прибуток, який ще не розподілений між власниками;
- б) прибуток, реінвестований в підприємство;
- в) прибуток, що залишився після нарахування (виплати) податку;
- г) прибуток до оподаткування.

9. Частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань, називається:

- а) дебіторська заборгованість;
- б) власний капітал;
- в) чистий прибуток.

10. Сукупність коштів фізичних та юридичних осіб, добровільно розміщених у товаристві для здійснення його господарсько-фінансової діяльності, складає:

- а) статутний капітал;
- б) пайовий капітал;
- в) власний капітал.

11. Збільшення статутного капіталу ТОВ в бухгалтерському обліку відображається проводкою:

- а) Д-т 46 – К-т 40;
- б) Д-т 40 – К-т 40;
- в) Д-т 40 – К-т 31.

12. Дохід, одержаний від розміщення акцій власної емісії за цінами, які перевищують номінальну вартість, є складовою:

- а) пайового капіталу;
- б) додаткового капіталу;
- в) резервного капіталу.

13. Списання збитків товариства за рахунок збитків учасників відображається проводкою:

- а) Д-т 40 – К-т 672 і одночасно Д-т 672 – К-т 443;
- б) Д-т 40 – К-т 443;
- в) Д-т 40 – К-т 46.

14. Підприємство повертає учаснику, у зв'язку з його виходом із товариства, внески у статутний капітал та належну йому частину накопиченого капіталу коштами. Обкладається податком з доходів фізичних осіб:

- а) лише внески у статутний капітал;
- б) лише належна учаснику частину накопиченого капіталу;
- в) обкладаються податком з доходів фізичних осіб як повернення внесків у статутний капітал, так і видача частини накопиченого капіталу.

15. При проведенні дооцінки основних засобів власний капітал підприємства:

- а) збільшується;
- б) зменшується;
- в) величина власного капіталу не змінюється.

16. Вказати, яке із визначень найбільш точно передає зміст поняття „статутний капітал”:

- а) стартовий капітал, необхідний для початку бізнесу;
- б) загальна вартість активів, які є внесками засновників в капітал підприємства;
- в) зафіксований в засновницьких документах номінал емісії акцій;
- г) сума капіталу, зафіксована в статуті.

17. Нерозподілений прибуток – це:

- а) прибуток, який ще не розподілений між власниками;
- б) прибуток, реінвестований в підприємство;
- в) прибуток, що залишився після нарахування (сплати) податку;
- г) прибуток до оподаткування

18. Яка із перерахованих функцій не є функцією власного капіталу?

- А) забезпечення незалежності;
- Б) гарантія захисту прав кредиторів;
- В) розподіл доходів і активів;
- Г) розподіл витрат і зобов'язань.

ТЕМА 7. ОБЛІК ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

7.1. Загальні принципи обліку розрахункових операцій.

7.2. Форми безготівкових розрахунків.

7.3. Облік зобов'язань (кредиторської заборгованості).

7.4. Облік розрахунків з підзвітними особами.

7.5. Облік розрахунків за авансами.

7.6. Облік розрахунків по податках та страхуванню.

7.7. Облік розрахунків з учасниками.

7.8. Облік кредитів банку.

Дайте відповіді на запитання:

1. Що розуміють під терміном „кредит”?
2. На підставі чого регламентуються кредитні відносини?
3. Які зобов'язання бере на себе позичальник, укладаючи кредитний договір?
4. Які положення повинен містити кредитний договір?
5. Як можна класифікувати кредити за суб'єктами?
6. На які види поділяється кредит?
7. Умови та форми кредитування банком підприємств.

8. В яких розрізах може вестися аналітичний облік короткострокових зобов'язань?

9. Облік короткострокових кредитів банків.

10. Класифікація форм розрахунків, що застосовуються в Україні.

11. Форми платіжних інструментів, що застосовуються в Україні.

12. Характеристика акредитивної форми розрахунків.

13. Характеристика інкасової форми розрахунків.

14. Характеристика форми розрахунків із застосуванням розрахункових чеків.

15. Характеристика вексельної форми розрахунків.

16. Характеристика бартерних операцій.

17. Переваги та недоліки різних форм розрахунків.

18. Особливості розрахунків зовнішньоекономічної діяльності.

19. Документальне оформлення розрахунків з постачальниками.

20. Синтетичний і аналітичний облік розрахунків з постачальниками.

Скласти термінологічний словник:

1. Кредит – це
2. Підзвітна особа – це ...
3. Вексель – це ...
4. Акредитив – це ...
5. Інкасо – це ...
6. Розрахунковий чек -
7. Постачальники – це ...
8. Аванс – це ...
9. Відрядження – це ...
10. Бартерні операції – це ...

Рекомендована література:

[1, 3, 5, 6, 14, 15]

Ситуаційні завдання:

Задача 1

Підприємство уклало з банком кредитний договір, згідно з яким банк кредитує підприємство шляхом перерахунку заборгованості постачальнику у сумі 36000грн. в т.ч. ПДВ. за куплену сировину. Строк погашення кредиту – 3 місяці, річний відсоток за кредит – 36%.

Відобразити в обліку придбання сировини, отримання кредиту та його повернення і сплату відсотків.

Задача 2

Необхідно скласти журнал реєстрації господарських операцій та визначити необхідні суми.

№ о п.	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Д-т	К-т	
1	Отримано на поточний рахунок короткостроковий кредит банку в національній валюті			10000
2	Акцептовано рахунок постачальника за отриману для виробництва сировину			7500
3	Відображено суму ПДВ			?
4	Нараховано заробітну плату працівникам за розвантаження придбаної сировини			500
5	Проведено відрахування на соціальні заходи від заробітної плати працівників, які займались розвантаженням придбаної сировини			?
6	Видано короткостроковий вексель в погашення заборгованості перед постачальником			?
7	Переведено довгострокову заборгованість, до погашення якої залишилось менше 12 місяців до розряду поточної			5000
8.	Погашено коштами з поточного рахунку вексель, виданий постачальнику			?

Задача 3

ТОВ „Інфотехнології” 03.01. ц.р. отримало кредит в сумі 30000грн. строком на 3 місяці під 30% річних. Зобов’язання по кредиту були погашені 03.03.ц. р.

Відобразити виникнення та погашення зобов’язань по кредиту, нарахування процентів.

Задача 4

ПАТ „Техцентр” уклало кредитний договір на 8 місяців з банком „Аваль” на суму 200000грн. під 35% річних. В забезпечення зобов’язань договором передбачена передача в заставу будівля складу, заставною вартістю 400000грн.

Відобразити на рахунках виникнення і погашення зобов’язань перед банком.

Задача 5

Скласти кореспонденцію рахунків на підставі наведеного нижче реєстру господарських операцій :

№ оп.	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків
----------	------------------------------	----------------------------

		Д-т	К-т
1	Надійшов на поточний рахунок короткостроковий кредит в національній валюті		
2	Нараховані відсотки за користування кредитом		
3	В кінці звітнього періоду списані витрати, пов'язані із залученням позикових коштів		
4	Погашені зобов'язання перед банком по короткостроковому кредиту		
5	Погашені нараховані проценти по короткостроковому кредиту		
6	Відображено пролонгацію короткострокового кредиту		
7	При продовженні короткострокового кредиту він переведений в розряд довгострокових		
8.	Неоплачений в термін кредит кваліфікований як прострочений		
9	Погашений пролонгований короткостроковий кредит		
10	Погашений прострочений кредит		
11	Відображена вартість будівлі переданої в заставу при отриманні кредиту		
12	Погашено заборгованість за короткостроковим кредитом за рахунок коштів покупців		
13	Здійснено поточні фінансові інвестиції за рахунок короткострокової позики банку		
14	Перераховано аванс постачальнику за рахунок короткострокової позики банку		
15	Погашено довгострокову позику за рахунок короткострокової		
16	Нараховано пеню за прострочення платежу за відсотками за кредит		

Задача 6

Сформулювати зміст господарських операцій на основі вказаної кореспонденції рахунків:

1. Дт 601 – Кт 301
2. Дт 35 – Кт 601
3. Дт 621 – Кт 601
4. Дт 64 – Кт 601
5. Дт 14 – Кт 601

8. Дт 51 – Кт 601
9. Дт 601 – Кт 151
10. Дт 53 – Кт 601

6. Дт 631 – Кт 601
7. Дт 601 – Кт 341

Задача 7

За договором факторингу банк „Аваль” надає ПАТ „Мрія” фінансування в розмірі 3600грн., а клієнт для забезпечення виконання зобов’язань передає право грошової вимоги погашення дебіторської заборгованості на суму 3600грн. Відсотки за фінансування ПАТ „Мрія” сплачує окремо в розмірі 10% від суми фінансування.

Відобразити кореспонденцію рахунків.

Задача 8

Залишок коштів на поточному рахунку клієнта станом на 01.08. ц.р. склав 600грн.

Банк уклав з підприємством-позичальником договір овердрафту на період з 01.08 ц.р. по 01.09. ц.р.. Згідно з угодою, за відкриття кредитної лінії з овердрафту підприємство сплатило 100грн., при цьому сума кредиту з овердрафту становила 100000грн. Сума відсотків за користуванням овердрафтом за місяць складає 2% від суми кредиту. На протязі місяця підприємство перерахувало 100000грн. постачальнику за сировину з використанням овердрафту, а також на поточний рахунок підприємства надійшли кошти від покупця в сумі 85000грн. 02.09.ц.р. підприємство на поточний рахунок отримало ще 20000грн. від дебіторів. Оскільки підприємство затримало повернення суми овердрафту в зазначений у договорі термін, банк нарахував та утримав належні йому штраф, пеню та відсотки на суму 180грн.

Вказати кореспонденцію рахунків.

Задача 9

06.07.ц.р. ТОВ „Ай-Петрі” отримало в банку кредит в розмірі 10000дол. США на 3 місяці під 30% річних. Кредитним договором передбачено щомісячна сплата процентів, погашення основної суми боргу в кінці періоду.

Відобразити виникнення і погашення зобов’язань, використовуючи дані про курс долара:

01.07.ц.р. – 25,10грн./дол.

01.08.ц.р. – 25,15 грн./дол.

01.09. ц.р. – 25.12 грн./дол.

01.10. ц.р. – 25.11 грн./дол.

Задача 10

01.02 ц.р. ПП „Жук” отримало в банку кредит в розмірі 30000дол. США на 5 місяців під 35% річних. Кредитним договором передбачено щомісячна сплата процентів, погашення основної суми боргу в кінці періоду.

Відобразити виникнення і погашення зобов’язань, використовуючи дані про курс долара:

01.01.ц.р. – 25,15 грн./дол.

01.02. ц.р. – 25,10 грн./дол.

01.03.ц.р. – 25.12 грн./дол.

01.04. ц.р. – 25,11 грн./дол.

01.05 ц.р. – 25,15 грн /дол.;

01.06.ц.р. – 25,13 грн./ дол.

Задача 11

Необхідно:

- 1) скласти журнал реєстрації господарських операцій;
- 2) вказати первинні документи та визначити необхідні суми;
- 3) відкрити аналітичні рахунки до рахунку 63 „Розрахунки з постачальниками і підрядниками”;
- 4) скласти оборотну відомість по аналітичних рахунках;
- 5) заповнити журнал №3 та відомість 3.3.
- 6) скласти оборотну відомість по синтетичних рахунках;
- 7) скласти баланс на 30.06.ц.р.

Дані для виконання:

Залишки по синтетичних рахунках на 31.05.ц.р.

№оп.	Рахунок	Сума, грн.
1	40 „Зареєстрований капітал”	11000
2	441 „Прибуток нерозподілених”	1500
3	63 „Розрахунки з постачальниками і підрядниками”	3000
4	10 „Основні засоби”	5000
5	131 „Знос основних засобів”	1000
6	31 „Поточний рахунок”	10200
7	30 „Готівка”	300
8	23 „Незавершене виробництво”	1000

Залишки по аналітичних рахунках до рахунку 63 „Розрахунки з постачальниками і підрядниками”

№оп.	Рахунок	Сума, грн.
1	6311 ТОВ „Слuch”	2000
2	6312 АТ „Еліс”	700
3	6313 МП „Світанок”	300

Реєстр господарських операцій ПрАТ „Фаворит” за червень ц.р.

№оп	Дата	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1	01.06	Сплачено з поточного рахунку ТОВ „Томас” аванс під поставку товарів	1500
2	05.06	Погашено з поточного рахунку заборгованість перед АТ „Еліс”	?
3	10.06	Видано короткостроковий вексель в погашення заборгованості перед ТОВ „Слuch”	?

4	20.06.	Одержано матеріали від ТОВ „Томас”	1000
5	20.06	Відображено суму податкового кредиту щодо ПДВ по одержаних матеріалах	?
6	20.06	Акцептовано рахунок АТП за доставку матеріалів на склад	100
7	20.06	Відображено суму податкового кредиту щодо ПДВ по доставці матеріалів на склад	?
8	20.06	Проведено взаємозалік сплачених авансів	?
9	20.06	Виставлено претензію про неодержання частини матеріалів згідно умов договору	?
10	22.06	Одержано запасні частини в погашення претензії, виставленої ТОВ „Томас”	?
11	22.06	Погашено заборгованість перед АТП за доставку матеріалів на склад	?
12	24.06	Акцептовано рахунок ТОВ „Полюс” за надані послуги для цехів основного виробництва	400
13	24.06	Відображено суму податкового кредиту щодо ПДВ по отриманих послугах	?
14	27.06.	Проведено розархунок з ТОВ „Полюс” акредитивом	?
15	29.06.	Відображено брак у виробництві	300
16	29.06	Зменшено суму заборгованості перед МП „Світанок” на суму браку, який виник у зв’язку з поставкою неякісних матеріалів	?

Задача 12

Сформулювати зміст господарських операцій та вказати первинні документи на підставі наведеної кореспонденції рахунків

1. Дт 201 – Кт 631	17. Дт 631 – Кт 52
2. Дт 631 – Кт 313	18. Дт 631 – Кт 372
3. Дт 631 – Кт 601	
4. Дт 945 – Кт 632	
5. Дт 631 – Кт 371	
6. Дт 631 – Кт 41	
7. Дт 631 – Кт 301	
8. Дт 641 – Кт 631	
9. Дт 631 – Кт 511	
10. Дт 632 – Кт 312	
11. Дт 631 – Кт 311	
12. Дт 281 – Кт 632	
13. Дт 631 – Кт 62	
14. Дт 631 – Кт 501	
15. Дт 23 – Кт 631	
16. Дт 631 – Кт 24	

Задача 13

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи на підставі наведених господарських операцій:

1. Акцептовано платіжні документи постачальників за одержані МШП.
2. Отримано в касу готівку, надлишково сплачену постачальнику.
3. Виставлено претензію постачальнику за недостачу товарів понад норми природного убутку.
4. Акцептовано рахунок АТП за доставку товарів на склад.
5. Одержані запасні частини в погашення претензії, виставленої постачальникам.
6. Акцептовано платіжні документи постачальників за виконані роботи при ремонті основних засобів.
7. Списано суми безнадійної кредиторської заборгованості, по якій минув строк позовної давності.
8. Погашено заборгованість перед постачальниками за рахунок цільового фінансування
9. Акцептовано рахунок постачальників за надані послуги для цехів основного виробництва.
10. Акцептовано рахунок постачальників за послуги при виправленні виявленого браку.
11. Відображено залік заборгованості на суму виданих авансів.
12. З каси підприємства погашено заборгованість перед постачальником за одержані товари.
13. Проведено розрахунок з постачальником акредитивом.
14. Відображено курсову різницю при погашенні перед іноземними постачальниками заборгованості у валюті.
15. Суми пред'явлених постачальникам претензій, що не підлягають задоволенню включено до вартості товарів.
16. Відображено надані постачальником послуги загальногосподарського характеру.
17. Видано короткостроковий вексель в погашення заборгованості перед постачальником.
18. Погашено заборгованість перед постачальником за рахунок довгострокової позики.

Задача 14

ТОВ „Омега” уклало договір з іноземним постачальником на придбання товарів на суму 5000дол. На дату оприбуткування курс НБУ становить 25,2 грн./дол., а на дату сплати грошових коштів за товари – 25,5грн./дол. Сума ввізного мита та митних зборів згідно вантажно-митної декларації – 1500грн., сума ПДВ під час митного оформлення – 5500грн.

Скласти журнал реєстрації господарських операцій.

Задача 15

ТОВ „Альфа” уклало договір з іноземним постачальником на придбання товарів на суму 10000дол. на умовах передоплати (курс НБУ – 25,60грн./дол.).

Сума ввізного мита та митних зборів згідно вантажно-митної декларації – 1950грн., сума ПДВ під час митного оформлення – 9590грн. Курс НБУ на дату погашення дебіторської заборгованості – 25,80грн./дол.

Задача 16

Підприємство здійснило передоплату за сировину покупцю на суму 3600грн. в т.ч. ПДВ. Під час її приймання було виявлено нестачу на суму 480грн. в т.ч. ПДВ. За фактом нестачі складено комерційний акт і пред'явлено претензію постачальнику. До суми претензії включено пеню у сумі 120грн. Частину суми претензії – 300грн. постачальник погасив. Суд відхилив позов на решту суми претензії.

Вкажіть кореспонденцію рахунків та первинні документи.

Задача 17

Покупець за договором придбав у продавця товар на суму 24000грн. в т.ч. ПДВ. Собівартість реалізованих товарів склала 12000грн. У забезпечення заборгованості покупець виписав простий вексель. Після пред'явлення векселя до платежу, він був своєчасно і в повному обсязі погашений покупцем грошовими коштами.

Відобразити кореспонденцію рахунків з обліку видачі та погашення простого векселя у продавця та у покупця.

Задача 18

Підприємство „Зоря” відвантажило МШП підприємству „Нива” на суму 1200грн. в т.ч. ПДВ. Собівартість відвантажених МШП склала 800грн. Згідно додатку до договору купівлі-продажу було обумовлено, що підприємство „Нива” погасить заборгованість шляхом акцепту переказних векселів, виданих підприємством „Зоря” третій стороні – підприємству „Дніпро”.

Підприємство „Зоря” купує у підприємства „Дніпро” паливо на суму 600грн., в т.ч. ПДВ., платником якого є підприємство „Нива”. Собівартість реалізованого палива склала 350грн. Підприємство „Дніпро” подало вексель до акцепту. Вексель було акцептовано. Після закінчення зазначеного у векселі терміну, він пред'являється до оплати і оплачується підприємством „Нива”.

Відобразити кореспонденцію рахунків з обліку видачі та погашення переказного векселя у кожної сторони вексельних відносин.

Задача 19

ПАТ „Техсервіс” обмінює емаль на обої від ПрАТ „Кримська обоєва фабрика”. Відобразити зобов'язання ПАТ „Техсервіс” перед постачальником, використовуючи дані для виконання

Дані для виконання:

Показник	ПАТ „Техсервіс”	ПрАТ „Кримська обоєва фабрика”
Мета придбання	Ремонт	Перепродаж
Вид діяльності	Виробництво фарбувальних виробів	Оптова торівля будматеріалами

Склад рахунку: найменування	Емаль зелена	Обої
кількість	200 банок	120 рулонів
ціна за одиницю продукції, грн.	53,2	122
сума	10640	14640
ПДВ в т.ч.	1733,33	2440
Всього до оплати	10640	14640
Фактична собівартість одиниці, грн.	27,40	79,60

Задача 20

ТОВ „Колумбія” 28.12.м.р. отримало аванс в сумі: а) 15000 грн. ; б) 9600грн. 04.01.ц.р. покупцю відвантажена готова продукція на суму 12000грн., в т.ч. ПДВ. Фактична собівартість – 8000 грн..

а) Сума авансу, що залишилась повернута 06.01.ц.р.;

б) Сума заборгованості отримана 06.01.ц.р.

Відобразити операції на рахунках, вказати первинні документи.

Тестові завдання:

1. Платіжні доручення дійсні з дня виписки на протязі:

- а) одного дня;
- б) трьох днів;
- в) 10 днів.

2. Який платіжний документ найчастіше використовується підприємствами в Україні для проведення безготівкових розрахунків?

- а) вексель;
- б) розрахунковий чек;
- в) платіжна картка;
- г) платіжне доручення.

3. Для документального оформлення яких операцій не може бути використано платіжне доручення?

- а) сплата податків та зборів;
- б) примусове списання коштів з поточного рахунку клієнта;
- в) оплата фактично отриманої продукції;
- г) передоплата за товари.

4. Інструкція Національного банку України „Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті” не регулює порядок використання таких платіжних документів:

- а) платіжне доручення;
- б) акредитив;
- в) вексель;
- г) платіжна картка.

5. Платіжне доручення повинно бути оформлено на суму не менше:

- а) 10 грн.;

- б) 0,01 грн.;
- в) 1000 грн.;
- г) 100 грн.

6. Строк дії чекової книжки:

- а) 10 днів;
- б) 30 днів;
- в) 6 місяців;
- г) 12 місяців.

7. З точки зору бенефіціара найбільш привабливою формою акредитиву для проведення розрахунків є:

- а) відзивний акредитив;
- б) безвідзивний акредитив;
- в) покритий акредитив;
- г) непокритий акредитив.

8. Гарантованими для отримувача коштів є розрахунки з використанням:

- а) розрахункового чеку;
- б) платіжної вимоги;
- в) векселя;
- г) акредитива.

9. Зменшення суми договору по раніше здійснених поставках відображається:

- а) шляхом сторнування раніше відображеного доходу;
- б) відображення суми зменшення за дебетом субрахунка 704 та кредитом субрахунка 361;
- в) відображення суми зменшення за кредитом субрахунка 704 та дебетом субрахунка 361.

10. Пред'явлення претензій постачальнику за недопоставку матеріалів:

- а) відображається в синтетичному обліку;
- б) відображається в аналітичному обліку;
- в) відображається в синтетичному та аналітичному обліку;
- г) не відображається в синтетичному та аналітичному обліку.

11. Кредит, на який нараховуються проценти відображаються в балансі:

- а) за номінальною сумою;
- б) за справедливою вартістю;
- в) за первісною вартістю;
- г) за правдивою вартістю;

12. В Плані рахунків для відображення короткострокових кредитів банку у бухгалтерському обліку передбачений такий рахунок:

- а) 50 „Довгострокові позики”
- б) 60 „Короткострокові позики”
- в) 61 „Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями»;
- г) 95 „Фінансові витрати”

13. За об'єктами короткострокові кредити поділяють на:

- а) виробничі і невиробничі;
- б) товарні, грошові, комерційні, банківські та споживчі;
- в) забезпечені та бланкові;
- г) прострочені та відстрочені.

14. За забезпеченням короткострокові кредити поділяють на:

- а) забезпечені та бланкові;
- б) короткострокові та довгострокові;
- в) виробничі і невиробничі;
- г) прострочені та відстрочені.

15. Погашення короткострокових кредитів в обліку документально оформляються:

- а) виписками банку;
- б) прибутковими касовими ордерами;
- в) видатковими касовими ордерами;
- г) платіжними дорученнями;
- д) платіжними вимогами.

16. Для отримання кредиту підприємство повинно подати наступні документи:

- а) заяву про надання кредиту, розпорядчі документи, документи, що характеризують фінансовий стан підприємства;
- б) бізнес-план, заяву про надання кредиту, розпорядчі документи, документи, що характеризують фінансовий стан підприємства;
- в) документи, що характеризують фінансовий стан підприємства;
- г) заяву про надання кредиту, розпорядчі документи, документи, що характеризують фінансовий стан підприємства, документи, що гарантують повернення кредиту та інші документи на вимогу банку;

17. Нарахування процентів за короткостроковим кредитом відображаються в обліку проведенням:

- а) Д-т 951 – К-т 685;
- б) Д-т 92 – К-т 684;
- в) Д-т 952 – К-т 601;
- г) Д-т 951 – К-т 684.

18. Погашення основної суми боргу за короткостроковим кредитом в обліку відображається записом:

- а) Д-т 611 – К-т 301;
- б) Д-т 601 – К-т 311;
- в) Д-т 501 – К-т 311;
- г) Д-т 601 – К-т 333;

19. Сплата процентів за короткостроковим кредитом в обліку відображається записом:

- а) Д-т 301 – К-т 684;
- б) Д-т 952 – К-т 311;
- в) Д-т 684 – К-т 311;
- г) Д-т 601 – К-т 311.

ТЕМА 8. ОБЛІК ПРАЦІ, ЇЇ ОПЛАТИ ТА СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ ПЕРСОНАЛУ

- 8.1. Облік особового складу та використання робочого часу.
- 8.2. Склад витрат на оплату праці, системи та форми оплати праці.
- 8.3. Порядок нарахування заробітної плати, доплат та надбавок.
- 8.4. Облік утримань із заробітної плати.
- 8.5. Облік створення резерву на оплату відпусток.
- 8.6. Облік нарахувань на заробітну плату.

Дайте відповіді на запитання:

1. Які основні законодавчі акти регулюють працю та її оплату на підприємстві?
2. Які виплати входять та не входять до складу фонду оплати праці?
3. Яким чином оплачується праця сумісників?
4. Як нараховується допомога у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю?
5. Які існують види відпусток?
6. Який порядок нарахування щорічної основної та додаткової відпусток?
7. Коли настає право працівника на щорічну основну та додаткову відпустку?
8. Який порядок нарахування компенсації працівникам за невикористану основну та додаткову відпустку?
9. Згідно яких законодавчих актів здійснюється утримання податку з доходів фізичних осіб?
10. Які виплати не оподатковуються податком з доходів фізичних осіб?
11. Які існують пільги щодо оподаткування податком з доходів фізичних осіб?
12. Яка заробітна плата називається основною?
13. Що входить до складу додаткової заробітної плати?
14. В яких випадках застосовується акордна система оплати праці?
15. Які відмінності між погодинною та відрядною оплатою праці?
16. Як здійснюється оплата в нічні та понадурочні години?
17. Чи нараховується зарплата за виготовлення продукції, яка виявилась браком?
18. Яким чином нараховується зарплата за час простою на підприємстві?
19. Які утримання із заробітної плати передбачені законодавством?
20. Як оплачують години нічної роботи на підприємстві?
21. Який порядок оплати роботи у святкові та неробочі дні?
22. Які існують форми первинних документів з обліку оплати праці?
23. Які нарахування на заробітну плату передбачені законодавством?

Скласти термінологічний словник:

1. Оплата праці – це ...
2. Робочий час – це ...

3. Відпустка – це ...
4. Оплата в понадурочні години – це ...
5. Оплата в нічні години – це ...
6. Оплата браку – це ...
7. Погодинна оплата праці – це ...
8. Відрядна оплата праці – це ...
9. Акордна оплата праці – це ...
10. Бригадна оплата праці – це ...
11. Відрядно-преміальна оплата праці – це ...
12. Лікарняні – це ...

Рекомендована література:

[1, 3, 5, 6, 14, 15]

Ситуаційні завдання:

Задача 1

Розподілити вказані виплати на ті, що включаються і ті, що не включаються у фонд оплати праці, скласти бухгалтерські записи по нарахуванню виплат. Рішення представити у формі таблиці:

Виплати	Виплати, що включаються у ФОП			Виплати, що не включаються у ФОП	Бухгалтерський запис
	Основна зарплата	Додаткова зарплата	Інші заохочувальні і компенсаційні виплати		

Дані для виконання:

1. Заробітна плата відрядників;
2. Надбавка спеціалістам до окладу за стаж роботи;
3. Оплата роботи у вихідні і святкові дні.
4. Оплата часу виконання державних зобов'язань.
5. Оплата простоїв не по вині робітника.
6. Оплата щорічної відпустки.
7. Винагороди за підсумками роботи за рік.
8. Сума вихідної допомоги.
9. Зарплата службовців згідно встановленого окладу.
10. Оплата понадурочних.
11. Матеріальна допомога.
12. Вартість безоплатно наданого спецодягу.
13. Сума індексації заробітної плати.
14. Допомога у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю;
15. Премія за перевиконання плану виробництва.
16. Доплата за роботу в нічний час.
17. Допомога у зв'язку з вагітністю та пологами.
18. Пенсії.
19. Добові за час перебування у відрядженні.
20. Оплата вартості путівок на відпочинок.

Задача 2

1. Нарахувати погодинно-преміальну оплату праці робітнику III розряду Тимченко А.А., провести утримання і нарахування на заробітну плату, якщо він відпрацював згідно табеля обліку використання робочого часу за січень ц.р. 160 годин і годинна тарифна ставка складає 16,20 грн., а відсоток премії – 20%. Скласти бухгалтерські проводки.

2. Нарахувати відрядно-прогресивну оплату праці робітнику – електромонтеру IV розряду Кузмінському Д.К., провести утримання і нарахування на заробітну плату, якщо він виготовив за місяць 130 деталей при нормі 90 деталей, розцінка за 1 деталь в межах норми 18,30грн., а понад норму – 19,70грн. Скласти бухгалтерські проводки.

3. Нарахувати відрядно-преміальну оплату праці, провести утримання і нарахування на заробітну плату, якщо працівник Золотов Н.К. за січень ц.р. повинен виготовити 120 виробів з розцінкою 24,30грн., а фактично виготовив 144 вироби. Відсоток премії складає 25%. Скласти бухгалтерські проводки. Заповнити розрахунково-платіжну відомість за січень ц.р.

Задача 3

Аудиторська фірма „Феміда” підписала договір на проведення аудиторської перевірки на суму 25000грн.. Нарахувати акордну оплату аудиторам: почасову ставку визначити з врахуванням тарифного коефіцієнта. Здійснити розрахунок утримань. Рішення представити у вигляді розрахунково-платіжної відомості.

Дані для виконання:

Аудитор, П.І.Б.	Тарифний коефіцієнт	Фактично відпрацьовано, год.
Піантковський А.П.	1,40	80
Звірушкін В.М.	1,00	100
Півторак Г.І.	1,50	90
Великонський Л.А.	2,50	70

Задача 4

Розподілити колективний заробіток бригади згідно даних представлених в таблиці. Провести обов'язкові утримання і утримання за брак із заробітної плати Петрова А.Л. в сумі 481 грн. Скласти розрахунково-платіжну відомість. Відобразити кореспонденцію рахунків.

Дані для виконання:

П.І.Б.	Тарифний коефіцієнт	Розряд	Відпрацьований час, год.	Коефіцієнто-години	Фактичний заробіток
Іванов П.П.	1,0	1	120		
Сірко Г.П.	1,06	2	132		
Вугляк І.К.	1,10	3	140		
Петров А.Л.	1,20	4	150		
					35000

Задача 5

На підставі таблицю обліку використання робочого часу визначити кількість відпрацьованих днів та годин кожним працівником за березень ц.р.. Нарахувати зарплату за відпрацьований час, за роботу в нічний час, за понадурочну роботу, лікарняні, відпускні, якщо:

- 1) годинна ставка слюсаря II розряду Оношко О.О. складає 15,50грн.;
- 2) годинна ставка майстра цеху V розряду Гарбуз Г.З. – 24,5грн. Він батько 3-х дітей віком до 18 років.
- 3) годинна ставка робітника VI розряду Копитко К.О. – 27 грн..
- 4) директор Грищенко Г.О. має посадовий оклад 12000грн., стаж роботи 9 років, середньоденний заробіток – 545 грн., хворів з 03.03.по 05.03 включно.
- 5) головний бухгалтер Коровенко К.О. має оклад 9000грн. Заробіток за попередні 12 місяці складає 108000 грн., перебував у відпустці – 14 днів, з 01.3. по 14.03. включно.
- 6) касир Желудько Ж.О. має оклад 7000 грн.. Вона є самотньою матір'ю 1 дитини віком до 18 років..

Здійснити також утримання і нарахування на заробітну плату, скласти необхідні бухгалтерські проводки та заповнити розрахунково-платіжну відомість. За роботу в нічний час передбачена доплата в розмірі 35% тарифної ставки за кожну годину роботи.

Табель обліку використання робочого часу за березень ц.р.

№	П.І.Б.	Відмітки про явки на роботу за числами місяця																Відпрацьовано	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	днів	год.
		17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	х		
1	Оношко О.О	2п	8	8	8	8	вх	вх	8	4п	8	8	8	вх	Вх	8	8		
		3н	8	8	вх	вх	8	8	8	8	2п	вх	вх	8	8	8	–		
2	Гарбуз Г.З.	8	8	8	8	4н	вх	вх	8	8	8	8	8	вх	Вх	2п	8		
		4п	8	8	вх	вх	8	8	8	8	3н	вх	вх	8	8	8	–		
3	Копитко К.О.	8	8	8	8	8	вх	вх	8	2п	2п	8	8	вх	Вх	8	8		
		8	8	8	вх	вх	8	8	8	8	8	вх	вх	8	8	8	–		
4	Грищенко Г.О.	8	8	х	х	х	вх	вх	8	8	8	8	8	вх	вх	8	8		
		8	8	8	вх	вх	8	8	8	8	8	вх	вх	8	8	8	–		
5	Коровенко К.О	в	в	в	в	в	в	в	в	в	в	в	в	в	в	8	8		
		8	8	8	вх	вх	8	8	8	8	8	вх	вх	8	8	8	–		
6	Желудько Ж.О	8	8	8	8	8	вх	вх	8	8	8	8	8	вх	вх	8	8		
		8	8	8	вх	вх	8	8	8	8	8	вх	вх	8	8	8	–		

Примітка: вх – вихідні, в – основна щорічна відпустка, н – години роботи в нічний час, п – години понадурочної роботи, х – тимчасова непрацездатність, оформлена листком непрацездатності.

Задача 6

Заповнити реєстр депонованої заробітної плати ПАТ „Надія” за лютий ц.р., скласти бухгалтерські проводки на підставі наведених даних:

– 5 лютого ц.р. з поточного рахунку отримано кошти для виплати заробітної плати за січень ц.р. в сумі 77576, 35грн.

– видано зарплату за січень працівникам підприємства (платіжна відомість №56, ВКО № 77);

– 7 лютого ц.р. депоновано заробітну плату працівників:

а) Данилко Д.О. – 3800 грн.;

б) Жолудь Ж.Д. – 4100 грн. 95 коп.;

в) Нимко Н.О. – 5000 грн. 25 коп..

– внесена сума депонованої заробітної плати на поточний рахунок підприємства;

– 15 лютого ц.р. видана раніше депонована заробітна плата;

– касир підприємства – Мальченко М.О.

Реєстр депонованої заробітної плати

за 20__ р.

№ п/п	Цех, відділ	Номер платіжної відомості	Табельний номер	П.І.Б.	Дата виникнення заборгованості	Сума невиданої заборгованості	Оплачено або перераховано		
							дата	№ документа	Сума, грн.
Разом									

Касир _____
(дата)

Перевірив бухгалтер _____
(дата)

Задача 7

Провести розрахунок нарахованої заробітної плати і провести обов'язкові відрахування та утримання. Скласти бухгалтерські проводки та заповнити розрахунково-платіжну відомість.

Дані для виконання:

1. Генеральному директору Петренко І.І. нараховано заробітну плату за січень ц.р. в сумі 18500 грн..

2. Слюсарю Якушкіну Н.Н. нараховано зарплату 4300 грн..

3. Головному технологу Михайлову Ю.І. нараховано зарплату 6500грн.. Він показав довідку про те, що його віднесено до першої категорії потерпілих від Чорнобильської катастрофи.

4. Оператору відділу постачання нараховано зарплату 5850 грн. Він має дитину-інваліда віком до 18 років.

5. Маляру Василенко П.П. нараховано зарплату 5110грн. Ним представлена копія свідоцтва учасника Великої вітчизняної війни.

6. Водію легкового автомобіля нараховано зарплату 3600 грн.. Він працює на підприємстві за сумісництвом. Права на податкову соціальну пільгу має за основним місцем роботи.

Задача 8

Визначити суму допомоги по тимчасовій непрацездатності та заробітну плату. Здійснити також утримання і нарахування на заробітну плату, скласти необхідні бухгалтерські проводки та заповнити розрахунково-платіжну відомість.

Дані для виконання:

1) менеджер зі збуту Кондратьєва А.Б. за січень ц.р., хворіла з 11.01. по 18.01., має безперервний стаж роботи 9 років. Заробіток за 6 попередніх місяців складає 45000 грн.. Робочих днів в цьому періоді 130. Оклад менеджера зі збуту на січень місяць 7700 грн..

2) бухгалтер по розрахунках Мельник Б.І. за січень ц.р. хворів з 02.01. по 06.01., безперервний стаж роботи складає 6 років. Заробіток за 6 попередніх місяців складає 56000 грн.. Робочих днів в цьому періоді 130. Оклад бухгалтера по розрахунках на січень ц.р. – 9500 грн. Вона є самотньою матір'ю і виховує 2 дітей віком до 18 років.

Задача 9

Працівнику адміністрації Калашникову І.Ф. надається щорічна основна відпустка тривалістю 24 календарних дні в період з 01.02. по 14.02. ц.р. включно. У розрахунковому періоді за 12 місяців працівник отримував такі види виплат:

- 1) основна заробітна плата – 90000 грн.
- 2) премія – 2500 грн.;
- 3) разова матеріальна допомога – 350 грн.;
- 4) дивіденди – 130 грн.;
- 5) допомога по тимчасовій непрацездатності – 1800 грн..

Розрахувати сумарний заробіток працівника за останні 12 місяців, визначити середньоденний заробіток. Визначити розмір відпускних та нарахованої заробітної плати за лютий. Провести утримання та відрахування із заробітної плати працівників. Скласти бухгалтерські проводки.

Задача 10

Нарахувати компенсацію за невикористану відпустку інженеру Майданюку М.К. Здійснити утримання та відрахування, скласти бухгалтерські проводки.

Дані для виконання:

Тривалість відпустки 24 календарні дні. Фактично використані дні відпустки – 5 к.д.

Дані про нараховану заробітну плату за попередні 12 місяців

№ п/п	Види виплат	Сума, грн.
1	Посадовий оклад	27000
2	Доплати за суміщення посад	6570
3	Винагороди за вислугу років	3600
4	Допомога у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю	2900
5	Компенсація за невикористану відпустку	2500
6	Компенсація втрати частини заробітної плати у зв'язку з порушенням термінів її виплати	1200

7	Премія за раціоналізаторство	1500
---	------------------------------	------

Задача 11

Скласти бухгалтерські проводки за наведеними господарськими операціями:

1. Нарахована заробітна плата робітникам основного виробництва.
2. Нарахована премія відрядникам;
3. Нарахована матеріальна допомога.
4. Нарахована заробітна плата за розвантаження матеріалів.
5. Нарахована заробітна плата апарату управління цеху.
6. Нарахована заробітна плата працівникам адміністрації.
7. Нараховані відпускні :
 - а) без створення резерву;
 - б) за рахунок резерву.
8. Утримано із заробітної плати суму податку з доходів фізичних осіб.
9. Утримано із заробітної плати суму у Пенсійний фонд.
10. Утримано із заробітної плати суму страхування на випадок безробіття.
11. Утримано із заробітної плати суму аліментів.
12. Утримано із заробітної плати суму заборгованості за товари в кредит.
13. Утримано із заробітної плати суму відшкодування матеріального збитку.
14. Утримано із заробітної плати суму за брак.
15. Утримано із заробітної плати суму заборгованості в погашення підзвітних сум.
16. Виплачено працівникам із каси аванс.
17. Виплачено допомогу по тимчасовій непрацездатності.
18. Депонована неoderжана зарплата.
19. Виплачена депонована заробітна плата.
20. Виплачена працівникам зарплата за другу половину місяця.

Задача 12

Касир Голов В.С. має оклад 2740 грн.. Він є аспірантом. З 16.01.ц.р. по 29.01.ц.р. працівник перебував у відпустці. У розрахунковому періоді за 12 місяців працівник отримував такі види виплат: 1) основна заробітна плата – 31800 грн.; 2) премія – 1000 грн., 3) матеріальна допомога – 300грн.; 4) виплата до дня народження – 500 грн.; 5) лікарняні – 2200 грн.

Розрахувати сумарний заробіток працівника за 12 місяців, визначити середньоденний заробіток. Розрахувати суму відпускних та нарахувати зарплату за січень ц.р. Визначити суму утримань і нарахувань на заробітну плату до органів соцстраху, суму податку з доходів фізичних осіб. Вказати кореспонденцію рахунків.

Задача 13

Генеральний директор Писаренко Г.П. має оклад 15000 грн.. З 16.04 ц.р. по 29.04. ц.р. перебував у відпустці. Вона самотня мати 2-х дітей віком до 18 років. Заробіток за 12 місяців складає: 1) основна заробітна плата – 175000 грн.; 2)

премія – 2500 грн.; 3) лікарняні – 6000 грн.; 4) одноразова матеріальна допомога – 700грн.; 5) виплата до дня народження – 1450грн.

Розрахувати сумарний заробіток працівника за 12 місяців, визначити середньоденний заробіток. Розрахувати суму відпускних та нарахувати зарплату за квітень ц.р. Визначити суму утримань і нарахувань на заробітну плату до органів соцстраху, суму податку з доходів фізичних осіб. Вказати кореспонденцію рахунків.

Задача 14

Слюсар III розряду Рустамов І.П. за березень повинен виготовити 140 виробів з розцінкою 16,40грн./виріб, а фактично виготовив – 150 виробів. Відсоток премії за додатково виготовлені вироби складає 40%. Слюсар перебував у відпустці з 14.03.ц.р. по 18.03.ц.р. Заробіток слюсаря за останні 12 місяців складає : 1) основна зарплата – 73500 грн.; 2) премія – 750 грн.; 3) виплата з нагоди дня народження – 250 грн.; 4) лікарняні – 180 грн.; 5) матеріальна допомога – 500грн.; 5) доплата за понаднормову роботу – 60 грн..

Нарахувати зарплату та відпускні слюсарю за березень ц.р. Визначити суму утримань і нарахувань на заробітну плату до органів соцстраху, суму податку з доходів фізичних осіб. Вказати кореспонденцію рахунків.

Тестові завдання:

1. Основна заробітна плата це:

- а) винагорода за роботу згідно з встановленими нормами праці;
- б) винагорода за роботу, виконану понад встановлених норм.

2. Оплата праці, яка залежить від кількості відпрацьованих годин і тарифної ставки називається:

- а) відрядною оплатою праці;
- б) погодинно-преміальною оплатою праці;
- в) погодинною оплатою праці.

3. Годинами нічної роботи вважається час з:

- а) 21 до 6 години;
- б) 22 до 6 години;
- в) 22 до 5 години.

4. Непряма відрядна оплата праці:

а) передбачає преміювання працівників з урахуванням результатів роботи підприємства;

- б) встановлюється коли ту чи іншу роботу здійснює колектив (бригада);
- в) застосовується для оплати праці допоміжних працівників.

5. Тривалість щорічної основної відпустки не може бути менше:

- а) 22 календарних днів;
- б) 24 робочих днів;
- в) 24 календарних днів.

6. Працівникам з ненормованим робочим днем надається додаткова відпустка тривалістю:

- а) 10 календарних днів;

б) 7 календарних днів;

в) 7 робочих днів.

7. Утримання із заробітної плати працівника внаслідок дефекту матеріалу здійснюється:

а) в розмірі 2/3 тарифної ставки працівника;

б) за звичними відрядними розцінками.

8. Що означає бухгалтерський запис на рахунках бухгалтерського обліку: Д-т 471 „Забезпечення виплат відпусток” – К-т 66 „Розрахунки з оплати праці”?

а) створення резерву на оплату відпусток робітникам;

б) нарахування оплати за відпустку робітникам;

в) виплата заробітної плати робітникам за відпустку;

г) нарахування заробітної плати робітникам обслуговуючих виробництв і господарств.

9. Що означає бухгалтерський запис на рахунках бухгалтерського обліку: Д-т 66 „Розрахунки з оплати праці” – К-т 377 „Розрахунки з іншими дебіторами”?

а) нарахування заробітної плати робітникам підприємства за час відпустки;

б) виплата заробітної плати робітникам підприємства за час відпустки;

в) утримання із заробітної плати робітників підприємства аліментів;

г) депонування заробітної плати робітників підприємства, не отриманої у встановлений строк.

10. Якими бухгалтерськими проводками на рахунках бухгалтерського обліку відображається нарахування заробітної плати робочим, зайнятим обслуговуванням машин і обладнання?

а) Д-т 23 – К-т 66;

б) Д-т 471 – К-т 66;

в) Д-т 91 – К-т 66;

г) Д-т 94 – К-т 66.

ТЕМА 9. ОБЛІК ВИТРАТ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

9.1. Поняття витрат в господарській діяльності.

9.2. Класифікація витрат операційної діяльності.

9.3. Облік витрат виробництва.

9.4. Облік інших витрат операційної діяльності:

Дайте відповіді на запитання:

1. Що розуміють під витратами діяльності відповідно до ПСБО 16?
2. За якими ознаками можна класифікувати витрати відповідно до ПСБО 16?
3. Які основні умови визнання витрат в бухгалтерському обліку?
4. З чого складається собівартість реалізованої продукції?

5. Які витрати відносяться до загальновиробничих? Який порядок розподілу загальновиробничих витрат? Як списуються нерозподілені загальновиробничі витрати?

6. Що таке нормальна виробнича потужність підприємства? Хто її встановлює та в якому документі фіксується?

7. Які витрати, пов'язані з операційною діяльністю, не включаються до собівартості реалізованої продукції?

8. Що розуміють під фінансовою та інвестиційною діяльністю, які витрати виникають в результаті такої діяльності?

Скласти термінологічний словник:

1. Витрати – це...
2. Витрати виробництва – це ...
3. Адміністративні витрати – це ...
4. Витрати на збут – це ...
5. Загальновиробничі витрати – це ...
6. Нормальна виробнича потужність – це...
7. Витрати від інвестиційної діяльності – це ...
8. Витрати від фінансової діяльності – це ...

Рекомендована література:

[1, 3, 5, 6, 14, 15]

Ситуаційні завдання:

Задача 1

Розподілити постійні та змінні загальновиробничі витрати відповідно до ПСБО 16. Визначити суму нерозподілених постійних загальновиробничих витрат. Скласти бухгалтерські проводки.

Дані для виконання:

№ п/п	Показники	Сума, грн..
1.	База розподілу при нормальній потужності, машино-годин	20000
2	Загальновиробничі витрати при нормальній потужності, грн	50000
	З них:	
	– змінні	40000
	– постійні	10000
3	Фактична потужність, машино-годин:	
	1-й звітний період	21200
	2-й звітний період	11300
4	Фактичні загальновиробничі витрати, грн.	
	1-й звітний період	6500
	з них:	
	змінні	4800
	2-й звітний період	4000
	з них:	

змінні	2900
--------	------

Задача 2

Розподілити загальновиробничі витрати між видами продукції. Скласти бухгалтерські проводки на підставі наведених даних.

Відомість розподілу загальновиробничих витрат

Види продукції	Заробітна плата виробничих робітників, грн..	Загальновиробничі витрати, грн.
Шкарпетки дитячі	560	
Шкарпетки чоловічі	320	
Панчохи дитячі	450	
Разом		3200

Задача 3

ПрАТ „Транзит” встановлено, що нормальна потужність в умовах звичайної діяльності – 10000 од.. Загальновиробничі витрати при нормальній потужності становлять 8500 грн., в т.ч.:

– змінні загальновиробничі витрати згідно з переліком і складом, самостійно визначеним підприємством і зазначеним у його обліковій політиці – 5000 грн. (або 0,50 грн. на одиницю продукції), з яких: 1) витрати на експлуатацію і утримання транспортних засобів, що використовуються для доставки готової продукції на склад зберігання продукції – 2000 грн.; 2) заробітна плата та відповідні нарахування на заробітну плату працівників, що займаються доставкою готової продукції на склад зберігання продукції – 2000грн.;

– постійні загальновиробничі витрати згідно з переліком і складом, самостійно визначеним підприємством і зазначеним у його обліковій політиці – 3500 грн. (0,35 грн. на одиницю продукції), з яких: 1) витрати на операційну оренду виробничої будівлі цеху – 2300 грн.; 2) амортизація загальновиробничого обладнання, яку неможливо безпосередньо віднести на певний вид продукції – 900грн.; 3) інші витрати – 300грн.

У звітному періоді фактичний обсяг виготовленої продукції склав 8800 од. Фактична сума загальновиробничих витрат –8100 грн.

Необхідно визначити суми змінних та постійних загальновиробничих витрат. Розподілити постійні та змінні загальновиробничі витрати відповідно до ПСБО 16. Визначити суми нерозподілених постійних загальновиробничих витрат та скласти бухгалтерські проводки.

Задача 4

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи.

Реєстр господарських операцій ТОВ „Анкар”

№ оп.	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1	Нараховано знос : адмінбудівлі нематеріальних активів загальногосподарського призначення	1800 900

	торговельного обладнання	2400
2	Нараховано заробітну плату: директору головному бухгалтеру торговим агентам працівникам обслуговуючих господарств	8000 7000 5000 3500
3	Проведено відрахування на соціальні заходи від заробітної плати згідно з чинним законодавством	?
4	Відображено: витрати на телефонний зв'язок винагороду за юридичні послуги витрати на придбання канцелярського приладдя	220 2500 1400
5	Нараховано і оплачено банку за розрахунково-касове обслуговування	250
6	Відображено витрати за одержану ліцензію	1100
7	Відображено витрати, пов'язані з навчанням бухгалтера комп'ютерній програмі 1С: Бухгалтерія	2000
8	Відображено нестачі і втрати від псування ТМЦ	220
9	Відображено штрафні санкції за несвоєчасну поставку продукції	505
10	Списано пакувальні матеріали	150
11	Відображено уцінку товарів, які повністю втратили свою початкову вартість за час експонування в кімнатах зразків	180
13	Створено резерв сумнівних боргів	700
14	Акцептовано рахунок рекламного агентства за рекламу продукції, призначену для реалізації в т.ч. ПДВ	1200
15	Віднесено суми витрат на зменшення фінансового результату підприємства	?

Тестові завдання:

1. Не визнаються витратами і не включаються до Звіту про фінансові результати:

- а) нарахування заробітної плати;
- б) погашення одержаних позик;
- в) амортизаційні відрахування;

2. Залежно від можливості віднесення витрат безпосередньо до конкретного об'єкту економічно доцільним шляхом розрізняють:

- а) прямі та непрямі витрати;
- б) основні та накладні витрати;
- в) продуктивні та непродуктивні витрати.

3. В залежності від обсягів виробництва розрізняють:

- а) змінні та постійні витрати;
- б) прямі та непрямі витрати;
- в) прості та комплексні витрати.

4. Собівартість реалізованої продукції складається з:

- а) виробничої собівартості реалізованої продукції, розподілених постійних загальновиробничих витрат, наднормативних виробничих витрат;
- б) виробничої собівартості реалізованої продукції, наднормативних виробничих витрат, адміністративних витрат;
- в) виробничої собівартості реалізованої продукції, нерозподілених постійних загальновиробничих витрат, наднормативних виробничих витрат;

5. Виробнича собівартість продукції складається з:

- а) прямих матеріальних витрат, прямих витрат на оплату праці, інших прямих витрат;
- б) прямих матеріальних витрат, прямих витрат на оплату праці, інших прямих витрат, загальновиробничих витрат;
- в) прямих матеріальних витрат, прямих витрат на оплату праці, загальновиробничих витрат;

6. Змінні загальновиробничі витрати:

- а) розподіляються на кожен об'єкт витрат з використанням бази розподілу виходячи з фактичної потужності підприємства за звітний період;
- б) розподіляються на кожен об'єкт витрат з використанням бази розподілу виходячи з нормальної потужності підприємства;
- в) не розподіляються, а списуються всією сумою на зменшення фінансового результату від операційної діяльності.

7. Адміністративні витрати та витрати на збут є:

- а) витратами інвестиційної діяльності;
- б) витратами фінансової діяльності;
- в) витратами операційної діяльності підприємства.

8. Адміністративні витрати:

- а) розподіляються на кожен об'єкт витрат пропорційно виробничій собівартості продукції;
- б) розподіляються на кожен об'єкт витрат пропорційно прямим витратам на оплату праці;
- в) не розподіляються, а списуються в усій сумі на зменшення фінансового результату.

9. Витрати на рекламу та дослідження ринку відносяться до:

- а) витрат, що формують собівартість реалізованої продукції;
- б) витрат на збут;
- в) інших операційних витрат.

ТЕМА 10. ОБЛІК ДОХОДІВ І ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

10.1. Класифікація та визнання доходів.

10.2. Облік доходів від звичайної діяльності.

10.3. Облік формування фінансового результату діяльності підприємства.

Дайте відповіді на запитання:

1. Охарактеризуйте структуру П(С)БО 15.
2. За якими групами в бухгалтерському обліку класифікуються визнані доходи від звичайної діяльності?

3. На які доходи поширюється, а на які не поширюється дія П(С)БО 15?
4. Які основні критерії визнання доходу від надання послуг, реалізації продукції?
5. В чому полягає сутність принципів нарахування та відповідності?
6. Що в себе включають доходи від операційної діяльності?
7. Які доходи відносяться до доходів від участі в капіталі?
8. Які доходи включаються до доходів від інвестиційної діяльності?

Скласти термінологічний словник:

1. Доходи – це ...
2. Доходи від звичайної діяльності – це ...
3. Доходи від операційної діяльності – це ...
4. Доходи від фінансової діяльності – це ...
5. Доходи від інвестиційної діяльності – це ...

Рекомендована література:

[1, 3, 5, 12, 14, 15, 30, 31]

Ситуаційні задачі:

Задача 1

Скласти журнал реєстрації господарських операцій ПрАТ „Фаянс” та визначити необхідні суми на підставі наведеного реєстру господарських операцій.

Реєстр господарських операцій ПрАТ „Фаянс” за II квартал

№ оп.	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1	Відвантажено покупцеві за договором готову продукцію і відображено дохід від її реалізації	180000
2	Нараховані податкові зобов'язання з ПДВ	?
3	Відображено виробничу собівартість реалізованої продукції	62000
4	Нараховано знос вантажного автомобіля адміністративного призначення	1900
5	Нараховано заробітну плату адміністративному персоналу	22000
6	Проведено відрахування на соціальні заходи від заробітної плати адмінперсоналу згідно з чинним законодавством	?
7	Видано канцелярське приладдя управлінському персоналу підприємства	3400
8	Віднесено вартість отриманих транспортних послуг до складу витрат на збут	6000
9	Відображено суму податкового кредиту щодо ПДВ	?
10	Відображено дохід від здачі майна в операційну оренду	12000
11	Нараховані податкові зобов'язання по ПДВ	?
12	Відображено витрати від операційної оренди майна	2750
13	Визначено фінансовий результат від основної діяльності	?
14	Нараховано податок на прибуток та списано на фінансовий	?

	результат	
15	Відображено нерозподілений прибуток звітної періоду	?

Задача 2

Скласти журнал реєстрації господарських операцій ТОВ „Княжна” та визначити необхідні суми на підставі наведеного реєстру господарських операцій та вказати первинні документи.

Реєстр господарських операцій ТОВ „Княжна” за I квартал

№ оп.	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1	Відображено дохід від реалізації продукції	24000
2	Нараховані податкові зобов'язання по ПДВ	?
3	Відображено виробничу собівартість реалізованої готової продукції	7500
4	Відображено дохід від реалізації виробничих запасів	1200
5	Нараховані податкові зобов'язання по ПДВ	?
6	Нараховано заробітну плату адмінперсоналу	2740
7	Проведено відрахування на соціальні заходи від заробітної плати адмінперсоналу згідно з чинним законодавством	?
8	Відображено балансову вартість реалізованих виробничих запасів	800
9	Нараховано банком відсотки за користування грошовими коштами підприємства	600
10	Нараховано відсотки за короткострокову позику банку	1300
11	Відображено дохід від реалізації об'єкта основних засобів	4200
12	Нараховано податкове зобов'язання по ПДВ	?
13	Списано знос реалізованого об'єкту	1600
14	Відображено залишкову вартість реалізованого об'єкта	?
15	Визначено фінансовий результат від операційної діяльності	?
16	Визначено фінансовий результат від фінансової діяльності	?
17	Визначено фінансовий результат від іншої звичайної діяльності	?
18	Нараховано податок на прибуток за даними бухгалтерського обліку	?
19	Віднесено суму податку на прибуток на фінансовий результат	?
20	Відображено суму нерозподіленого прибутку підприємства	?

Задача 3

Підприємство „Буревій” протягом звітної періоду реалізувало продукції і товарів на суму 600 тис. грн. (в т.ч. ПДВ). При цьому воно надало знижки покупцям на суму 5000 грн.. Підприємство не є платником акцизного збору, інших зборів і податків з обороту. Протягом звітної періоду було повернуто продукції на 6 тис. грн., в т.ч. ПДВ.

На підставі даних визначити суму чистого доходу від реалізації продукції підприємства.

Задача 4

Підприємство „Астра” отримало інші операційні доходи від операційної оренди активів у сумі 5 тис. грн.. Адміністративні витрати за звітний період становили 47 тис. грн., витрати на збут – 22 тис. грн., інші операційні витрати (резерв сумнівних боргів) – 1 тис. грн..

На підставі наведених даних визначити фінансовий результат від операційної діяльності.

Тестові завдання:

1. Норми ПСБО 15 поширюються на:

- а) доходи від отриманого цільового фінансування;
- б) доходи за договором оренди;
- в) доходи від страхової діяльності.

2. Необхідною умовою визнання доходів є:

- а) зростання капіталу за рахунок внесків учасників підприємства;
- б) достовірна оцінка доходів;
- в) збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення капіталу.

3. Не визнаються доходами такі надходження:

- а) сума доходу (виручки) від реалізації готової продукції, робіт, послуг;
- б) сума отриманих грантів, асигнувань та субсидій;
- в) сума податку на додану вартість, акцизів, інших податків і обов'язкових платежів, що підлягають перерахуванню до бюджету і позабюджетних фондів.

4. У бухгалтерському обліку доходи відображаються за принципом:

- а) послідовності;
- б) нарахування та відповідності;
- в) періодичності.

5. Доходи від реалізації майнових комплексів є доходами:

- а) інвестиційної діяльності;
- б) фінансової діяльності;
- в) операційної діяльності підприємства.

6. Доходи від відшкодування раніше списаних активів:

- а) не визнаються доходами згідно ПСБО 15;
- б) відносяться до інших доходів;
- в) відносяться до інших операційних доходів.

7. Яке з тверджень правильне:

- а) за рахунок резервного капіталу не можна виплачувати дивіденди, якщо у даному періоді понесені збитки;
- б) валовий прибуток включає в себе тільки прибуток від реалізації виробничих запасів.

ТЕМА 11. ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ

11.1. Сутність і призначення бухгалтерської звітності.

11.2. Форми фінансової звітності.

11.3. Основний зміст, порядок складання і затвердження звітності.

11.4. Консолідація звітності.

Дайте відповіді на питання:

1. Які види звітності складаються на промислових підприємствах?
2. В чому полягає значення звітності і які вимоги до неї?
3. Який порядок подання, розгляду і затвердження річного звіту?
4. Яка інформація розкривається у Примітках до річної фінансової звітності?
5. Що таке концепція?
6. Який порядок організації бухгалтерського обліку на підприємстві?
7. Що таке план рахунків?
8. Вкажіть елементи облікової політики підприємства.
9. Хто відповідальний за розробку облікової політики підприємства?
10. Розкрийте структуру облікової політики підприємства.

Скласти термінологічний словник:

1. Звітність – це
2. Баланс – це ...
3. Звіт про фінансові результати – це ...
4. Звіт про власний капітал – це ...
5. Звіт про рух грошових коштів – це ...
6. Примітки до річної фінансової звітності – це ...
7. Звітність за сегментами – це...
8. Концепція бухгалтерського обліку – це
9. План рахунків – це ...
10. Національна система обліку – це ...
11. Організація бухгалтерського обліку – це ...

Рекомендована література:

[1, 3, 5, 12, 14, 15, 30, 31]

Тестові завдання:

1. Фінансова звітність формується з дотриманням наступних принципів:

- а) компетентності;
- б) конфіденційності;
- в) доцільності вибору методики та техніки;
- г) превалювання змісту над формою;
- д) всіх вище перерахованих.

2. Квартальна звітність підприємства складається з :

- А) Балансу, Звіту про фінансові результати, Звіту про рух грошових коштів;
- Б) Балансу, Звіту про фінансові результати;
- В) Балансу, Звіту про фінансові результати, Звіту про власний капітал.

3. Метою складання звітності є надання інформації про стан підприємства:

- А) інвесторам та кредиторам;

- Б) менеджерам та управлінському персоналу;
- В) робітникам підприємства;
- Г) всі відповіді правильні.

4. Яке з перерахованих реквізитів повинен містити баланс?

- А) стаж роботи бухгалтера, який складав баланс;
- Б) назву підприємства;
- В) наявність дочірніх підприємств;
- Г) дату подання до вищестоящих органів.

5. Розділ III Звіту про фінансові результати заповнюють:

- А) акціонерні товариства, прості акції яких відкрито продаються та купуються на фондових біржах;
- Б) акціонерні товариства, які знаходяться в процесі випуску простих або потенційно простих акцій;
- В) всі відповіді правильні.
- Г) правильної відповіді не запропоновано.

6. Метою складання Звіту про рух грошових коштів є надання інформації про:

- А) внутрішні зміни в складі грошових коштів підприємства;
- Б) надходження активів шляхом емісії акцій;
- В) всі відповіді правильні;
- Г) правильної відповіді не запропоновано.

ТЕМА 12. ОБЛІК НА ПІДПРИЄМСТВАХ МАЛОГО БІЗНЕСУ

- 12.1. Принципи організації обліку на малих підприємствах.
- 12.2. Особливості документування на малих підприємствах.
- 12.3. Аналітичний і синтетичний облік на малих підприємствах.
- 12.4. План рахунків і їх кореспонденція на малих підприємствах.

Дайте відповіді на запитання:

1. Хто є суб'єктом малого підприємництва?
2. Вкажіть порядок реєстрації суб'єкта малим підприємством.
3. Порядок обліку на малому підприємстві
4. Порядок складання звітності на малих підприємствах
5. Система оподаткування малих підприємств
6. Порядок обліку майна малих підприємств
7. Розкрийте особливості обліку доходів та витрат малого підприємства.

Скласти термінологічний словник:

1. Мале підприємство – це ...
2. Єдиний податок – це ...
3. Спрощена система оподаткування – це ...
4. Загальна система оподаткування – це ...

Рекомендована література:

[1, 3, 5, 12, 14, 15, 30, 31]

Ситуаційне завдання:

ТОВ "Базис" інд. код 19468038, юридична адреса м. Харків, вул. Пушкінська, 12.

Податкова адміністрація Київського району.

Підприємство займається виробничою й торговельною діяльністю, є платником єдиного податку по ставці 6%.

Середня чисельність працюючих за календарний рік складає 15 осіб.

Для забезпечення необхідної деталізації, виходячи із призначення рахунків, на даному умовному підприємстві необхідно до спрощеного плану рахунків ввести субрахунки із зазначенням їх коду або умовної позначки.

У таблиці 12.1 наведено рахунки бухгалтерського обліку спрощеного плану рахунків.

При виконанні контрольної роботи необхідно обрати лише потрібні рахунки для здійснення проводок за наведеними господарськими операціями та доповнити їх субрахунками.

Сальдо початкове за синтетичними рахунками на 01.01.ц. р. наведено в таблиці 12.2.

Перелік господарських операцій за січень ц. р. представлений у таблиці 12.3.

Таблиця 12.1

Спрощений план рахунків бухгалтерського обліку

10	Основні засоби
13	Знос необоротних активів
14	Довгострокові фінансові інвестиції
15	Капітальні інвестиції
18	Інші необоротні активи
20	Виробничі запаси
23	Виробництво
26	Готова продукція
30	Готівка
31	Рахунки в банках
35	Поточні фінансові інвестиції
37	Розрахунки з різними дебіторами
39	Витрати майбутніх періодів
40	Власний капітал
44	Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)
47	Забезпечення майбутніх витрат і платежів
55	Інші довгострокові зобов'язання
64	Розрахунки за податками і платежами
66	Розрахунки з оплати праці
68	Розрахунки за іншими операціями
69	Доходи майбутніх періодів
70	Доходи
79	Фінансові результати

84	Витрати операційної діяльності
85	Інші витрати

Таблиця 12.2

Сальдо початкове за синтетичними рахунками на 01.01.ц.р.

Код рахунку	Найменування рахунку	Найменування субрахунку	Дебет	Кредит
10	Основні засоби		31 200	
13	Знос необоротних активів			6 500
20	Виробничі запаси	Сировина і матеріали	5 200	
		МШП		
23	Виробництво		8 450	
26	Готова продукція	Готова продукція		
		Товари		
30	Готівка		1 300	
31	Рахунки в банках		19 500	
40	Власний капітал			45 500
64	Розрахунки за податками і платежами	Розрахунки по ПДВ		650
		Податкові зобов'язання по ПДВ		
		Податковий кредит по ПДВ		
		Розрахунки єдиного податку		
		Розрахунки податку з доходів фізичних осіб		260
		Розрахунки пенсійного забезпечення		120
		Розрахунки зі страхування щодо тимчасової втрати працездатності		110
		Розрахунки зі страхування на випадок безробіття		100
66	Розрахунки з оплати праці			2010
44	Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)			10 400
	Баланс		65 650	65 650

Перелік господарських операцій за січень ц. р.

Дата	Зміст операції	Сума, грн.	Регістри обліку	Кореспонденція рахунків		Книга доходів і витрат	
				дебет	кредит	графа	сума , грн.
1	2	3	4	5	6	7	8
08.01	Оприбутковано матеріали від постачальника	2 000					
08.01	Відображено суму податкового кредиту по ПДВ						
09.01	Оплачено отримані матеріали						
11.01	Відпущено зі складу виробничі запаси для виробництва продукції	500					
11.01	Списано до складу витрат на виробництво вартість матеріалів	500					
12.01	Оприбутковано на склад готову продукцію	2 300					
13.01	Відображено реалізацію офісних меблів (основних засобів)	3 200					
13.01	Відображено податкове зобов'язання по ПДВ у складі вартості реалізованих офісних меблів						
13.01	Списано залишкову вартість реалізованих офісних меблів до складу витрат періоду	1 100					
13.01	Віднесено залишкову вартість офісних меблів на фінансові результати діяльності						
13.01	Списано суму нарахованого зносу реалізованих основних засобів	8 000					
13.01	Списано дохід від реалізації офісних меблів						
14.01	Отримано оплату за реалізовані офісні меблі						
15.01	Оприбутковано МШП	120					
15.01	Відпущено МШП зі складу для виробництва	120					
15.01	Відображено суму податкового кредиту по ПДВ у складі вартості отриманих МШП						
15.01	Списано вартість використаних МШП до складу витрат на виробництво	120					
17.01	Сплачено за придбані МШП						
18.01	Оприбутковано від постачальника комп'ютер	4 500					
18.01	Відображено суму податкового кредиту по ПДВ						

18.01	Зараховано комп'ютер до складу основних засобів						
19.01	Оплачено придбаний об'єкт основних засобів						
21.01	Оприбутковано товар від постачальника	10000					
21.01	Відображено суму податкового кредиту по ПДВ у складі вартості отриманого товару						
22.01	Перераховано кошти за товар						
23.01	Отримано попередню оплату за товари	12500					
23.01	Відображено суму податкового зобов'язання по ПДВ у складі отриманої попередньої оплати за товари						
24.01	Реалізовано товари покупцю на всю суму передоплати						
24.01	Списано суму податкового зобов'язання по ПДВ						
24.01	Списано облікову вартість реалізованого товару	10000					
24.01	Списано дохід від реалізації товару						
25.01	Реалізовано готову продукцію покупцю	4 600					
25.01	Відображено суму податкового зобов'язання по ПДВ у складі вартості відвантаженої готової продукції						
26.01	Отримано оплату за відвантаженою готову продукцію	4 600					
26.01	Списано фактичну собівартість реалізованої готової продукції	2 300					
26.01	Списано дохід від реалізації готової продукції						
27.01	Оприбутковано товар для реалізації за договором посередництва	9 300					
28.01	Отримано попередню оплату від покупця за товар за договором доручення	9 300					
28.01	Відображено суму податкового зобов'язання по ПДВ у складі отриманої попередньої оплати						
29.01	Відвантажено товар за договором доручення покупцю	9 300					
29.01	Списано раніше відображену суму податкових зобов'язань по ПДВ у складі вартості відвантаженого товару						
29.01	Списана з обліку вартість реалізованого покупцю товару за договором доручення						
29.01	Відображено заборгованість перед продавцем за реалізований товар за договором доручення	7 750					
29.01	Відображено право на податковий						

	кредит по ПДВ у складі вартості реалізованого товару						
9.01	Перераховано кошти продавцю від реалізації товару за договором доручення						
29.01	Відображено суму податкового кредиту по ПДВ у складі вартості реалізованого товару за договором доручення						
29.01	Відображено реалізацію послуг за договором доручення (5% від суми договору)						
29.01	Відображено суму податкового зобов'язання по ПДВ у складі вартості реалізованих послуг						
30.01	Отримано винагороду за виконання посередницьких послуг						
30.01	Списано доход від реалізації послуг за договором доручення						
30.01	Отримано аудиторські послуги	500					
30.01	Списано вартість аудиторських послуг на фінансові результати діяльності	500					
30.01	Відображено суму податкового кредиту по ПДВ у складі вартості аудиторських послуг						
31.01	Перераховано кошти за аудиторські послуги						
31.01	Відображено нарахування заробітної плати працівникам підприємства	7800					
31.01	Списано до складу витрат на виробництво витрати на оплату праці виробничих робітників	6500					
31.01	Списано на фінансові результати витрати на оплату праці адміністративно-управлінського персоналу	1300					
31.01	Нараховано на фонд оплати праці ЄСВ						
31.01	Утримано із заробітної плати суму податку з доходів фізичних осіб	1015					
31.01	Утримано із заробітної плати суму ЄСВ	1560					
31.01	Утримано із заробітної плати суму військового збору	780					
31.01	Отримано кошти в банку на виплату заробітної плати						
31.01	Виплачено заробітну плату						
31.01	Перераховано податок з доходів фізичних осіб						
31.01	Перераховано ЄСВ						
31.01	Перераховано військовий збір						
31.01	Нараховано суму амортизації основних засобів і нематеріальних активів	250					
31.01	Нараховано єдиний податок за звітний місяць						

31.01	Сплачено єдиний податок авансом за лютий ц. р.						
31.01	Списано фінансовий результат за звітний місяць						

Необхідно засвоїти порядок відображення в бухгалтерському обліку господарських операцій і заповнення реєстрів відповідно до методичних рекомендацій Міністерства фінансів України № 422 від 25.06.2003 р. та складання фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва згідно з П(С)БО №25. Студенти повинні на підставі вихідних даних:

1. Скласти журнал господарських операцій за звітний місяць, вказати кореспонденцію рахунків бухгалтерського обліку за кожного операцією, облікові реєстри, в яких здійснюються записи господарських операцій.
2. Зробити розрахунок необхідних сум господарських операцій.
3. Визначити суми, які заносяться до книги обліку доходів та витрат суб'єкта малого підприємництва - юридичної особи - та зазначити їх та відповідні графи в журналі господарських операцій.
4. Розрахувати суму єдиного податку за звітний період.
5. Заповнити книгу обліку доходів і витрат суб'єкта малого підприємництва - юридичної особи, що застосовує спрощену систему оподаткування, обліку і звітності.
6. Рознести суми господарських операцій в облікові реєстри, що застосовуються при спрощеній формі обліку.
7. Скласти оборотно-сальдову відомість за синтетичними рахунками.
8. Скласти звіт суб'єкта малого підприємництва.
9. Скласти розрахунок сплати єдиного податку за звітний період.

ТЕМА 13. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

- 13.1. Загальна характеристика бухгалтерських систем та моделей.
- 13.2. Міжнародні та регіональні бухгалтерські організації та напрями їх роботи.
- 13.3. Мета та шляхи гармонізації фінансової звітності.
- 13.4. Процес розробки МСБО.
- 13.5. Статус МСБО та їх застосування.
- 13.6. Адаптація бухгалтерського обліку в Україні до міжнародних стандартів.

Дайте відповіді на запитання:

1. Дайте характеристику бухгалтерських систем та моделей.
2. Розкрийте міжнародні та регіональні бухгалтерські організації та напрями їх роботи.
3. Вкажіть шляхи гармонізації фінансової звітності.
4. Розкрийте процес розробки МСБО.

5. Вкажіть шляхи адаптації бухгалтерського обліку в Україні до міжнародних стандартів.

Скласти термінологічний словник:

1. Бухгалтерська система – це...
2. Бухгалтерська модель – це ...
3. Бухгалтерська організація – це ...
4. Міжнародні стандарти – це ...

Рекомендована література:

[1, 3, 5, 12, 14, 15, 30, 31]

Ситуаційні завдання:

Задача 1

На кінець звітного періоду компанія ТТМ має такі залишки на рахунках:

Назва рахунку	Сума залишку, дол.
Грошові кошти	30200
Рахунки до отримання	5400
Автомобіль для доставки власної продукції	20000
Інструменти	3500
Рахунки до сплати	4100

На капітал компанії протягом місяця вплинули такі операції:

1. Інвестиції власника в цінні папери іншої компанії – 2300 дол. (маються на увазі дол. США).
2. Доходи за контрактом – 15000 дол.
3. Витрати з виплати заробітної плати – 3000 дол.
4. Видатки з оренди – 5600 дол.
5. Витрати на паливо – 1200 дол.

Підготуйте документи: баланс, одноступеневий звіт про прибутки та збитки та звіт про зміни у власному капіталі, якщо відомо, що за звітний період на підприємстві не було інших доходів та витрат, а власний капітал на початок періоду складав 2200 дол.

Задача 2

Нижче наведені окремі операції компанії “Олімп” за звітний період:

№ пор.	Господарська операція	Сума, дол.
1	Реалізовано будівлю за грошові кошти	1500000

2	Отримано прибуток від реалізації будівлі	300000
3	Випущені привілейовані акції для продажу за грошові кошти	5000000
4	Виплачено дивіденди за привілейованими акціями	400000
5	Облігації конвертовано у звичайні акції	2000000
6	Придбано устаткування за грошові кошти	500000
7	Сплачено дивіденди у формі звичайних акцій	300000

Визначте обсяги чистих грошових коштів від інвестиційної та фінансової діяльності компанії за звітний період. Розрахунок наведіть у письмовій формі.

Задача 3

Чистий прибуток компанії “Бурштин” на кінець звітного періоду складає 400000 дол. Витрати на амортизацію основних засобів – 350000 дол. Протягом звітного періоду дебіторська заборгованість збільшилася на 25000 дол., кредиторська – на 76000 дол.; запаси зменшилися на 12000 дол.

В якому розмірі повинні бути відображені у звіті про рух грошових коштів чисті грошові кошти компанії від операційної діяльності за звітний період? Розрахунок обґрунтуйте.

Задача 4

Відобразіть у бухгалтерському обліку наведені нижче операції та розподіліть кореспонденції на поточні (журнальні) та коректуючі (проводки кінця звітного періоду).

1. 31 вересня ХХХ5 року компанія АБЦ отримала повідомлення про затвердження її заявки на патент, який видається на 17 років. Патент отримується на добрих умовах, що було розроблено у лабораторіях компанії. При його розробці протягом місяця були понесені та сплачені готівкою такі витрати:

Витрати на робочу силу	– 105000 дол.
Матеріали	– 24000 дол.
Плата за юридичні послуги та реєстрацію патенту	– 15000 дол.

2. 1 жовтня ХХХ5 року компанія АБЦ зареєструвала торгову марку для свого захисту, при цьому понесла витрати на реєстрацію та юридичні послуги у розмірі 135000 дол., що сплачено готівкою. Власник сподівається, що підприємство буде працювати принаймні 50 років.

3. 1 листопада ХХХ5 року компанія АБЦ придбала патент у компанії БЦД для виробництва ліків. Компанії БЦД він коштував 75000 дол. Компанія АБЦ придбала його за 50000 дол. Цей патент дійсний до 31.09.ХХХ9.

4. 15 листопада ХХХ5 року компанія АБЦ отримала повідомлення про те, що прогнала судову справу проти компанії, яку звинувачувала в порушенні свого патенту. АБЦ також отримала рахунок на суму 40000 дол. від свого адвоката, до кінця року його сплачено не було.

Задача 5

При перевірці в ХХХ7 році журналів господарських операцій за попередні роки головний бухгалтер виявив, що 1 січня ХХХ3 року на рахунок

“Адміністративні витрати” було зараховано 50000 дол. Виявилось, що цю суму сплачено при придбанні комп’ютера. На думку головного бухгалтера, ці витрати необхідно капіталізувати та нарахувати амортизацію на комп’ютер методом подвійного зменшення первісної вартості (строк корисної експлуатації – 10 років, оцінена ліквідаційна вартість – 15000 дол.).

Складіть коригуючі проводки та заповніть таблицю:

Рік	Початкова балансова вартість, дол.	Ставка рівномірної амортизації, %	% прискореної амортизації	Амортизаційні відрахування, дол.	Кінцева балансова вартість, дол.
	50000	10	20		
XXX3					
XXX4					
...					

Задача 6

Компанія придбала у 2016 р. за 40000 дол. облигації з нульовим купоном номінальною вартістю 50000 дол., які будуть погашені через 5 років. Вартість облигацій щорічно амортизується на $(50,000 - 40,000) : 5 = 2,000$. У 2018 р. компанія вирішила їх продати за ціною 30000 дол.

Відобразіть постановку облигацій на баланс, нарахування амортизації та їх продаж за готівкові кошти.

Задача 7

Компанія придбала об’єкт основних засобів вартістю 5000 дол. на початку 2013 р. Дата надання фінансової звітності – 1 січня. За 2013 рік вартість активу зросла на 500 дол., в 2014 р. – знизилась на 300 дол., у 2015 р. – знецінилася на 450 дол., у 2016 р. – зросла на 300 дол.

Відобразіть на бухгалтерських рахунках коригування переоцінок.

Задача 8

1 січня ц.р. компанія емітує 2000 вільно конвертованих облигацій номіналом 1000 дол. Відсотки виплачуються у кінці року за номінальною відсотковою ставкою 6 %. Превалююча ринкова ставка на дату емісії облигацій склала 9 %. Облигації повинні бути погашені 31 грудня ц.р.

Розрахуйте вартість, за якою необхідно відобразити облигації у фінансовій звітності при первісному визнанні. Наведіть кореспонденції з нарахування та виплати відсотків, погашення облигацій компанією.

Додаткові відомості: ставка дисконту 3-го року при 9 % – 0,772, кумулятивна ставка дисконту за 3 роки при 9 % річних – 2531.

Задача 9

Компанія придбала для утримання за 40000 дол. облигації з нульовим купоном номінальною вартістю 64420 дол., їх погашення очікується через 5 років. Внутрішня норма дохідності за облигацією – 10 %.

Відобразить у бухгалтерському обліку придбання та постановку облігації на баланс, нарахування та отримання відсотків наприкінці кожного року та погашення.

Задача 10

На початку ц.р. компанією створено науково-дослідний сектор. Протягом звітного періоду у зв'язку з цим понесено такі витрати:

- придбано будівлю за 20000 дол., вона амортизується лінійним методом (норма – 5 % на рік);
- придбано дослідницьке обладнання первісною вартістю 50000 дол., амортизаційний період – 5 років, метод амортизації – метод суми років;
- нарахована заробітна плата співробітникам відділу – 1500 дол.

Розрахуйте суму витрат, що необхідно визнати витратами звітного періоду та зробіть необхідні кореспонденції з постановки на баланс та нарахування витрат.

Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки і завдання для проведення практичних занять з дисципліни “Бухгалтерський облік (загальна теорія)” для студентів III курсу денної форми навчання спеціальності 6.030509 “Облік і аудит” // Укладач: к.е.н., доц. Кравчук Н.В. — Тернопіль: ТНТУ, 2016. — 100 с.

Рекомендована література

1. Берсуцький Я.Г. Фінансовий облік: навч. посіб. / Яків Григорович Берсуцький, Ніна Василівна Марчак. — Донецьк : ДонДУЕТ, 2008. — 270 с.
2. Гришко Н.В. Фінансовий облік: навч. посіб. / Н.В. Гришко ; ДДТУ. — Алчевськ, 2009. — 266 с.
3. Єрмак О.І. Теорія бухгалтерського обліку: навч. посіб. / О.І. Єрмак. — Чернігів : Деснян. правда, 2009. — 346 с.
4. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Затверджений постановою Верховної Ради України від 16.07.1999 р. № 996-XIV(з наступними змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / Режим доступу : [http : //zakon1.rada.gov.ua](http://zakon1.rada.gov.ua)
5. Нашкерська Г.В. Фінансовий облік: навч. посіб. / Г.В. Нашкерська. — К. : Кондор, 2009. — 502 с.
6. Оцінка активів підприємства: навч. посіб. / Ю.В. Панасовський, Б.А. Семененко, О.М. Теліженко [та ін.] . — Суми : Унів. кн., 2009. — 512 с.
7. Оцінка майна підприємства: навч. посіб. / Л.В. Єфремова, С.Л. Єфремов, О.В. Почелов [та ін.] ; Харк. нац. екон. ун-т. — Х., 2008. — 171 с.
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 „Витрати”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 19.01.2000 р. № 27/4248, із змінами та доповненнями [Електронний ресурс] / Режим доступу : [http : // www.liga.net](http://www.liga.net).

9. Типове положення з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт і послуг) у промисловості .– Київ, 1996 . – 170 с. (В наявності у бібліотеці ТНТУ)

Додаткова література:

10. Беловол В.В. Кошторисна справа та оцінка вартості об'єктів приватизації: Навч. посіб. / В.В. Беловол, І.А. Височин. — Суми : Довкілля, 2004. — 436 с.

11. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV (з наступними змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / Режим доступу : [http : //zakon1.rada.gov.ua](http://zakon1.rada.gov.ua)

12. Ковтун С. Бюджетування на сучасному підприємстві, або як ефективно управляти фінансами / С. Ковтун. — Х. : Фактор, 2005. — 340 с

13. Костирко Р.О. Комплексна оцінка вартості підприємства: Моногр. / Р.О. Костирко, Н.В. Тертична, В.О. Шевчук ; Східноукр. нац. ун-т ім. В.Даля. — Луганськ, 2007. — 224 с.

14. Ловінська Л.Г. Оцінка в бухгалтерському обліку: Моногр. / Л.Г. Ловінська ; Київ. нац. екон. ун-т ім. В.Гетьмана. — К., 2006. — 256 с.

15. Медвідь Л. Г. Бухгалтерський облік (загальна теорія): навч.-наоч. посіб. / Л. Г. Медвідь, Т. В. Попітіч ; Укоопспілка, Львів. комерц. акад. — Л., 2010. — 199 с.

16. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (з наступними змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / Режим доступу : [http : //zakon1.rada.gov.ua](http://zakon1.rada.gov.ua)

17. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 „Загальні вимоги до фінансової звітності”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87 [Електронний ресурс] / Режим доступу : [http : // www.liga.net](http://www.liga.net)

18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 „Оренда”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.07.2000 р. № 181, із змінами та доповненнями [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://buhgalter911.com>

19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 „Дохід”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 14.12.1999 р. № 860/4153, із змінами та доповненнями [Електронний ресурс] / Режим доступу : [http : // www.liga.net](http://www.liga.net).

20. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 „Об'єднання підприємств”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.07.1999 р. № 163, із змінами та доповненнями [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://buhgalter911.com>.

21. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 „Баланс”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87 [Електронний ресурс] / Режим доступу : [http : // www.liga.net](http://www.liga.net).

22. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 „Вплив змін валютних курсів”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від

10.08.2000 р. № 193, із змінами та доповненнями [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://buhgalter911.com>

23. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 „Необоротні активи, утримувані для продажу та припинена діяльність”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.11.2003 р. № 617, із змінами та доповненнями [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://buhgalter911.com>

24. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 „Звіт про фінансові результати”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87 [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.liga.net>.

25. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 „Звіт про рух грошових коштів”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87 [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.liga.net>.

26. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 5 „Звіт про власний капітал”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87 [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.liga.net>.

27. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 „Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.05.1999 р. № 137 [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.liga.net>.

28. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 „Основні засоби”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.03.2000 р. № 92, із змінами та доповненнями [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://buhgalter911.com>

29. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 „Запаси”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246, із змінами та доповненнями [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://buhgalter911.com>

30. Реслер М.В. Облік витрат та доходів операційної діяльності: Монографія / М.В. Реслер. – Мукачево : Карпатська вежа, 2009. – 208 с. (В наявності у бібліотеці ТНТУ)

31. Фандель Г. Теорія виробництва і витрат / Г.Фандель. – К. : Таксон, 2000. – 520 с. (В наявності у бібліотеці ТНТУ)

32. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV (з наступними змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>

33. Чмутова І. М. Капітал підприємства: аналіз, оцінка, інструменти управління та роль банківської системи у його фінансуванні: монографія / І. М. Чмутова, О. В. Пересунько ; Харк. нац. екон. ун-т. — Х. : ІНЖЕК, 2010. — 475 с.

34. Яшкіна Н.В. Оцінка бізнесу: навч. посіб. / Н.В. Яшкіна. — К. : Алерта, 2010. — 440 с.

Для нотаток

Для нотаток